

**Stanovisko útvarů Komise k přípravě dohody o partnerství a programů
v ČESKÉ REPUBLICE na období 2014–2020**

Obsah

ÚVOD	3
1. HLAVNÍ PROBLÉMY	5
2. PRIORITY FINANCOVÁNÍ.....	10
2.1 Podnikatelské prostředí, které je příznivé pro inovace.....	10
2.2 Rozvoj infrastruktury pro růst a konkurenceschopnost.....	12
2.3 Růst založený na lidském kapitálu a větší účast na trhu práce.....	12
2.4 Hospodářství účinně využívající zdroje, které je šetrné k životnímu prostředí.....	14
2.5 Moderní a profesionální správa.....	14
3. FAKTORY ÚSPĚŠNOSTI ÚČINNÉHO PROVÁDĚNÍ	15
4. PRIORITY EVROPSKÉ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE.....	16
PŘÍLOHA.....	17
OPATŘENÍ PRO ÚČINNÉ PROGRAMOVÁNÍ A PROVÁDĚNÍ.....	17
POSOUZENÍ FINANČNÍCH POTŘEB VE VZTAHU K TEMATICKÝM CÍLŮM.....	19
PRIORITA FINANCOVÁNÍ: PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ, KTERÉ JE PŘÍZNIVÉ PRO INOVACE	20
PRIORITA FINANCOVÁNÍ: ROZVOJ INFRASTRUKTURY PRO RŮST A KONKURENCESCHOPNOST	25
PRIORITA FINANCOVÁNÍ: RŮST ZALOŽENÝ NA LIDSKÉM KAPITÁLU A VĚTŠÍ ÚČAST NA TRHU PRÁCE	26
PRIORITA FINANCOVÁNÍ: HOSPODÁŘSTVÍ ÚČINNĚ VYUŽÍVAJÍCÍ ZDROJE, KTERÉ JE ŠETRNÉ K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ.....	30
PRIORITA FINANCOVÁNÍ: MODERNÍ A PROFESIONÁLNÍ SPRÁVA	35
SPRÁVNÍ OPATŘENÍ	37

Úvod

Evropská unie stojí před nelehkým úkolem v podobě cesty z krize a navrácení ekonomik na cestu udržitelného růstu. Strategie pro překonání krize znamená obnovení zdravých veřejných financí, strukturální reformy ke zvýšení růstu a investice zaměřené na růst a zaměstnanost. Co se týká těchto investic, fondy SSR¹ mohou významně přispět k udržitelnému růstu, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti a mohou zvýšit míru sblížení méně rozvinutých členských států a regionů se zbytkem Unie.

K zajištění dlouhodobých hospodářských a sociálních dopadů fondů SSR navrhla Komise ve svém návrhu **víceletého finančního rámce na období 2014–2020**² nový přístup k využívání fondů. Očekává se, že významné přizpůsobení se politickým prioritám strategie Evropa 2020, makroekonomická a předběžná podmíněnost, tematické zaměření a výkonnostní pobídky povedou k účinnějšímu vynakládání finančních prostředků. Jedná se o přístup, který zdůrazňuje potřebu náležitosti stanovování priorit a výsledků a odklon od tradičního pojetí nároků. Fondy SSR budou proto poskytovat významný zdroj veřejných investic a budou sloužit jako katalyzátor růstu a zaměstnanosti zvýšením investic do hmotného a lidského kapitálu, přičemž budou současně představovat účinný prostředek pro podporu provádění **doporučení pro jednotlivé země** vydaných v rámci evropského semestru. Tento přístup je v souladu s výzvou Evropské rady ze dne 29. června 2012 týkající se využívání rozpočtu Unie³.

Fondy SSR by se měly zaměřit na společnou podporu **konkurenceschopnosti a konvergence** stanovením náležitých investičních priorit pro jednotlivé země. Je zapotřebí celkové **přesměrování výdajů** na výzkum a inovace, podporu malých a středních podniků, kvalitní vzdělávání a odbornou přípravu, trhy práce přístupné všem, které podporují kvalitní pracovní místa a sociální soudržnost, zajištění co nejvyššího růstu produktivity, začleňování cílů v oblasti změny klimatu a přechod na nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje. Za tímto účelem musí plánování a provádění fondů SSR v příštím programovém období prolomit umělé byrokratické hranice a vyvinout důsledný **integrováný přístup** k aktivování synergií a dosažení optimálních dopadů jak v rámci jednotlivých zemí, tak i na přeshraničním základě. Do jednotlivých fondů SSR musí být začleněny cíle strategie Evropa 2020, přičemž každý z těchto fondů přispívá k inteligentnímu a udržitelnému růstu podporujícím začlenění. Fondy SSR musí mimoto hrát hlavní úlohu při podpoře finančních nástrojů, které mohou **zvýšit soukromé investice**, a tudíž znásobit účinky veřejných financí. Stručně řečeno, potřebujeme pečlivě zaměřené využívání fondů SSR, které je orientováno na výsledky a které co nejvíce zvyšuje jejich společný dopad.

Cílem tohoto stanoviska je stanovit **rámec** pro dialog mezi útvary Komise a Českou republikou o **přípravě dohody o partnerství a programů**, která bude zahájena na podzim 2012. Dokument určuje hlavní problémy země a předkládá předběžné názory útvary Komise na hlavní priority financování v České republice, pokud jde o veřejné

¹ Fondy EU, na něž se vztahuje společný strategický rámec (dále jen „SSR“), tj. Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF), Fond soudržnosti (FS), Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský námořní a rybářský fond (EMFF).

² KOM(2011) 500 v konečném znění, KOM(2011) 398 v konečném znění a COM(2012) 388 final.

³ Závěry Evropské rady ze dne 29. června 2012 (EUCO 76/12),
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/131388.pdf

výdaje podporující růst. Dokument požaduje optimalizaci využívání fondů SSR vytvořením silné vazby na reformy zaměřené na růst produktivity a konkurenceschopnosti, zvýšením soukromých zdrojů a podporou odvětví s potenciálním vysokým růstem, přičemž zároveň zdůrazňuje potřebu zachovat solidaritu v rámci Unie a zajistit udržitelné využívání přírodních zdrojů pro budoucí generace. K dosažení co nejlepších výsledků je rovněž třeba zaměřit budoucí výdaje EU na prioritní oblasti místo jejich přílišného rozptýlení. Financování ze strany EU by se mělo využít rovněž k financování priorit na úrovni EU a k zajištění toho, aby Česká republika mohla plně využívat výhod plynoucích z jejího členství v EU. Útvary Komise proto navrhuji rozdělit financování EU do skupin a omezit je na hlavní oblasti uvedené v tomto stanovisku. Vnitrostátní veřejné výdaje nelze využívat jen ke spolufinancování, nýbrž rovněž k financování doplňkových investic spojených s projekty financovanými EU, zejména na regionální a místní úrovni.

Výchozím bodem úvah útvarů Komise je hodnocení pokroku České republiky při dosahování cílů strategie Evropa 2020 stanovených v pracovním dokumentu útvarů Komise o národním programu reforem a konvergenčním programu na rok 2012⁴, který vychází z doporučení pro jednotlivé země vydaných Radou dne 10. července 2012, a problémy jednotlivých zemí v oblasti rozvoje. Stanovisko přihlíží k poznatkům získaným v průběhu programového období 2007–2013 a legislativním návrhům Komise na období 2014–2020.

V rámci fiskální kázně toto stanovisko Českou republiku a její regiony vybízí k vypracování a provedení střednědobých strategií, které jsou s to čelit budoucím výzvám, zejména globalizaci, a zároveň pomáhají zachovat evropský sociální model. Mimoto poskytuje České republice a jejím regionům flexibilní rámec pro reakci a přeměrování evropských, vnitrostátních a místních zdrojů na růst a zaměstnanost tak, aby politika fiskální udržitelnosti a politiky příznivé pro růst šly ruku v ruce, přičemž v zájmu zajištění co nejvyššího dopadu je pozornost věnována rovněž řešení strukturálních a institucionálních problémů v České republice a jejích regionech i napříč jejími vnitrostátními hranicemi v územním a zeměpisném kontextu, včetně strategie EU pro Podunají.

Stanovisko rovněž Českou republiku a její regiony vyzývá, aby v rámci strategického a integrovaného přístupu co nejvíce využily možné synergie mezi fondy SSR a synergie s ostatními zdroji financování EU. To zahrnuje posílení spolupráce se sousedními zeměmi a regiony.

⁴ Příslušné dokumenty jsou k dispozici na internetových stránkách věnovaných strategii Evropa 2020: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_cs.htm

1. HLAVNÍ PROBLÉMY

Česká ekonomika překonala světovou finanční krizi ve druhé polovině roku 2009, přičemž v období mezi předkrizovým vrcholem ve třetím čtvrtletí roku 2008 a návratem k růstu ve druhém čtvrtletí roku 2009 ztratila téměř 200 000 pracovních míst a 6 procentních bodů přidané hodnoty. Dominantní úlohu v podpoře počáteční obnovy hrál obchod. V letech 2010 a 2011 se obnovil růst reálného HDP, ale tempem, které nedosahovalo předkrizového průměru a bylo příliš pomalé na to, aby smazalo ztráty utržené během hospodářského útlumu. V nedávné době začala ekonomika opět ztrácet dynamiku kvůli utlumení činnosti u hlavních obchodních partnerů České republiky a probíhající konsolidaci veřejných financí.

Reakce trhu práce na obnovu přišla se zpožděním a dosud zůstala poměrně nejistá. Míra nezaměstnanosti se na začátku roku 2010 začala z úrovně blízké 8 % snižovat a ve druhém čtvrtletí roku 2012 dosáhla 6,48 % (což je podle českých měřítek i měřítek EU poměrně nízká hodnota). V důsledku slabší hospodářské činnosti však míra nezaměstnanosti v roce 2012 podle očekávání opět vzroste.

Ve zprávě mechanismu varování pro prevenci a nápravu makroekonomické nerovnováhy z roku 2012 však nebylo uvedeno, že Česká republika vyžaduje další ekonomickou analýzu za účelem určení, zda existuje makroekonomická nerovnováha nebo zda takováto nerovnováha hrozí.

Hlavním úkolem pro českou ekonomiku je mobilizovat faktory usnadňující přechod k růstu založenému na inovacích, vyšší přidané hodnotě, lidském kapitálu a hospodářství účinně využívajícímu zdroje. Ke klíčovým složkám tohoto přechodu patří investice do kvalifikované a flexibilní pracovní síly a konkurenceschopných podniků, které mohou dosáhnout stávající technologické hranice a posunout ji směrem dopředu.

V budoucnu budou možnosti zlepšení konkurenčního postavení české ekonomiky stále více určovat faktory jako institucionální a právní rámec, flexibilita na trhu práce, kvalita a dostupnost infrastruktury, energetická politika a kvalita a efektivita vzdělávacího a výzkumného systému. Naplánovaný růstový model nemůže mimoto opomíjet environmentální udržitelnost a sociální soudržnost.

Národní program reforem pro rok 2012 (dále jen „NPR“), který české orgány předložily v dubnu 2012, tyto problémy uznává a vytyčuje priority v oblasti hospodářské a rozpočtové politiky a stanoví opatření k zvýšení hospodářského růstu a zaměstnanosti v souladu s cíli strategie EU 2020. V tabulce 1 jsou uvedeny údaje o pokroku, jehož bylo doposud dosaženo při plnění cílů strategie Evropa 2020. Na základě výše uvedených problémů radí doporučení Rady pro rok 2012 České republice přijmout další opatření k zajištění udržitelné konsolidace veřejných financí a k zvýšení kvality fiskálních opatření, přijmout další opatření k zlepšení udržitelnosti penzijního systému, zabývat se otázkou nízké zaměstnanosti žen s malými dětmi a přetrvávajícími nedostatky ve veřejných službách nezaměstnanosti a zvýšit kvalitu vzdělávacího a výzkumného systému a kvalitu veřejné správy.

Hlavní cíle strategie Evropa 2020	Současná situace	Národní cíl pro rok 2020 stanovený v NPR
Do výzkumu a vývoje by měla být investována 3 % HDP	1,56 % (2010) celkem, 0,63 % veřejné výdaje	Veřejné výdaje na vědu, výzkum, vývoj a inovace ve výši 1 % HDP
Snížení emisí skleníkových plynů o 20 % oproti úrovním roku 1990	-7 % (odhady pro rok 2020 v porovnání s rokem 2005) ⁵ -2 % (emise z roku 2010 v porovnání s rokem 2005) ⁵	+9 % (národní nezávazný cíl pro odvětví mimo systém obchodování s emisemi v porovnání s rokem 2005)
20 % energie z obnovitelných zdrojů	9,35 % (2010)	13 %
Zvýšení energetické účinnosti o 20 % – snížení spotřeby energie v MToe	531,943 kgoe / 1000 EUR (2010)	Významně přispět k orientačnímu cíli ve výši 20 %, který byl stanoven na úrovni EU; přijmout další opatření k zlepšení kvality životního prostředí
Zaměstnáno by mělo být 75 % osob ve věku 20 až 64 let	70,9 % (2011)	Zaměstnáno by mělo být 75 % osob ve věku 20 až 64 let
Snížení podílu dětí, které předčasně ukončují školní docházku, na méně než 10 %	4,9 % (2011)	Maximální míra předčasného ukončení školní docházky ve výši 5,5 %
Nejméně 40 % obyvatel ve věku od 30 do 34 let by mělo mít ukončené terciární vzdělání	23,8 % (2011)	32 %
Snížení počtu osob žijících v chudobě nebo ohrožených chudobou či sociálním vyloučením v EU nejméně o 20 milionů	15,3 % celkového počtu obyvatel (2011)	Zachovat počet osob ohrožených chudobou, materiální deprivací či žijících v domácnosti, jejíž členové nemají zaměstnání, v roce 2020 na úrovni z roku 2008

Nejnáléhavější výzvy pro Českou republiku proto souvisí se **systemem výzkumu a inovací a konkurenceschopností, vzdělávacím systemem, trhem práce, rozvojem infrastruktury, účinným využíváním zdrojů a veřejnou správou**, jež jsou vzájemně propojené.

Nedostatečný systém výzkumu a inovací a konkurenceschopnost

Stávající národní model výzkumu a inovací se vyznačuje nízkou úrovní financování výzkumu a vývoje z veřejných a soukromých zdrojů, neefektivitou a nevhodnými pobídkami, nedostatečnou kvalitou vědeckých a technologických výstupů, neexistencí vhodných řídicích struktur, což má za následek nedostatečné propojení mezi vědou a průmyslem.

Úroveň veřejných investic do výzkumu a vývoje v roce 2010 činila 0,58 % HDP. Soukromé výdaje na výzkum a vývoj jsou vysoce koncentrované v několika nadnárodních společnostech a úroveň soukromého výzkumu a vývoje prováděného domácími společnostmi (především malými a středními podniky) je dosud spíše nízká. Nízká úroveň investic do výzkumu a vývoje se projevuje rovněž v nedostatečné vědecké a technologické výkonnosti.

České prostředí výzkumu a inovací se vyznačuje rovněž poměrně nízkým počtem špičkových vědeckých výzkumných pracovníků a vědeckých týmů, které by byly

⁵ Na základě stávajících opatření. Zpráva Komise *Pokrok ke splnění cílů Kjótského protokolu (2012)*.

konkurenceschopné na mezinárodní úrovni. České vědecké týmy se rovněž nezapojují dostatečně do činností mezinárodní spolupráce. To má za následek omezené sdílení a předávání poznatků a inovací. Tato situace může vést rovněž k odlivu talentovaných českých studentů a výzkumných pracovníků do zahraničí.

Rozvoj širší spolupráce v oblasti výzkumu a inovací, například v makroregionu Podunají, by mohl pomoci při řešení problému nedostatečného kritického množství.

Výkonnost České republiky v oblasti inovací je v rámci EU podprůměrná – Česká republika se ve srovnávací tabulce Unie inovací pro rok 2011 nacházela na 17. místě z celkem 27 členských států a patří k mírným inovátorům. Nedostatky se týkají zejména nedostatečných kreativních výstupů (patenty, registrace ochranných známek nebo podnikatelské a organizační modely), špatně koordinovaných výzkumných činností v terciárním vzdělávání a celkově nedostatečné spolupráce a koordinace mezi různými vládními subjekty v této oblasti a rovněž mezi veřejnou, soukromou a akademickou sférou. O výsledcích výzkumu a inovací a jejich možném využití jak v akademické, tak i podnikatelské sféře neexistuje dostatečné povědomí. Chybí rozvinutý model převodu technologií mezi výzkumnými centry a malými a středními podniky. Odvětví podnikatelských služeb v České republice, zejména služeb s vysokou přidanou hodnotou, není dostatečně rozvinuté. Rovněž není dostatečně rozvinutá podpora inovací v oblastech netechnických kompetencí podniků, jako je podnikání, zakládání podniků, marketing, řízení klastrů a spolupráce.

33,2 % obyvatel České republiky žije v převážně venkovských oblastech. Ekonomický potenciál venkovských oblastí, včetně vytvoření podmínek k zvyšování konkurenceschopnosti a diverzifikace těchto oblastí uplatňováním inovací, používáním lepších informačních a komunikačních technologií a účinným využíváním zdrojů, však není plně využit.

Nedostatečně rozvinutá dopravní infrastruktura

Zeměpisná poloha České republiky ve středu Evropy a orientace její ekonomiky na vývoz přikládají značnou důležitost podpoře udržitelné dopravní sítě. K reakci na tuto výzvu je nezbytné dokončit páteřní dopravní infrastrukturu a napojit české regiony na transevropskou dopravní síť. Stav české dopravní infrastruktury, pokud jde o kvalitu i funkčnost, vyžaduje značné zlepšení. Organizační a rozpočtové problémy vedly k prodávám při budování hlavní sítě TEN-T a globálních sítí a některých důležitých přeshraničních dopravních spojení, která jsou zapotřebí k odstranění významných překážek nákladní a osobní dopravy. Dopravní infrastruktura se vyznačuje řadou přetrvávajících překážek v klíčovém síťových infrastrukturách. V porovnání s mnoha členskými státy EU má Česká republika jednu z hustších dopravních sítí. Zlepšení přístupnosti páteřní dopravní infrastruktury bude jednou z hlavních záležitostí při podpoře českých regionů ve využívání jejich potenciálu, součinnosti a doplňkovosti, pokud jde o hospodářský rozvoj.

Vysokou prioritu by měly mít investice do udržitelné městské dopravy. Městská doprava má významné dopady jak na hospodářskou činnost, tak na celkové prostředí pro život v aglomeracích.

Nevýkonný vzdělávací systém a nedostatečně využívaný potenciál trhu práce

Jeden z hlavních problémů souvisí s neefektivitou vzdělávacího systému. Navzdory významnému pokroku v minulých letech je podíl obyvatel ve věku od 30 do 34 let, kteří mají ukončené terciární vzdělání, i nadále jeden z nejnižších v EU a české instituce terciárního vzdělávání se v mezinárodních průzkumech týkajících se kvality řadí na spodní místa. Výkonnost vysokoškolského vzdělávání a systém hodnocení kvality

vyžadují zlepšení. Panuje nesoulad mezi odborným vzděláváním a požadavky vnitrostátního trhu práce a regionálních trhů práce. Míra účasti dospělých osob na dalším vzdělávání je dosud nízká a s vyšším věkem zaměstnanců se čísla dále snižují. Pokud jde o účast na celoživotním učení, Česká republika dosahuje podprůměrných výsledků.

Zvyšují se nedostatky v oblasti kvality a rovnosti základního a nižšího sekundárního stupně vzdělávání. Ačkoli je míra předčasného ukončení školní docházky velmi nízká, narůstá počet dětí ze sociálně slabších rodin, které předčasně ukončují školní docházku. Tyto děti jsou rovněž více vystaveny vzdělanostnímu deficitu kvůli omezené dostupnosti předškolních zařízení. Romské děti mají mimoto omezený přístup ke vzdělání a ve vzdělávacím systému se potýkají se segregací.

Ačkoliv je český trh práce v relativně dobrém stavu, země nadále čelí značným problémům, jako je přiměřené využívání nevyužitých lidských zdrojů, zejména rodičů s malými dětmi, mladých lidí a starších pracovníků, pracovníků s nízkou kvalifikací, dlouhodobě nezaměstnaných osob a Romů.

Český trh práce zápolí se značnou mírou nerovnosti u žen. Matky s malými dětmi považují vstup na trh práce za obtížný. Dostupnost kvalitních a cenově dostupných zařízení péče o děti je nadále omezená a celkový počet dětí zapsaných do oficiálních zařízení péče o děti je nízký (zejména u dětí mladších tří let). To spolu s nedostatkem flexibilních forem pracovní doby negativně ovlivňuje zaměstnatelnost žen. Rozdíl v odměňování žen a mužů je značný a v tomto ohledu nebyl v minulých letech zaznamenán viditelný pokrok.

S překážkami na trhu práce se potýkají rovněž jiné zranitelné skupiny. Ačkoliv míra nezaměstnanosti mladých lidí je pod průměrem EU, v posledních letech významně stoupla. Negativní trend dlouhodobé nezaměstnanosti je navíc nejvýraznější u mladých lidí. Obyvatelstvo v České republice rychle stárne a míra aktivity nejstarších účastníků trhu práce je nízká.

Venkovské oblasti a nejmenší obce se mimoto vyznačují nižším podílem obyvatel v produktivním věku. Venkov je ohrožen migrací kvůli nedostatku pracovních příležitostí. Ve venkovských komunitách je míra hospodářské činnosti nižší a struktura hospodářských činností je méně diverzifikovaná.

Aktivní politiky na trhu práce nejsou dostatečně financované, mají omezenou působnost a jsou neúčinné. Je patrný nedostatečný rozsah individualizovaných a cílených služeb, které poskytují úřady práce, spolu s neexistencí konzistentního sledování a hodnocení programů a nástrojů aktivních politik na trhu práce. Míra opětovného zapojení evidovaných nezaměstnaných osob do pracovního procesu patří nadále k nejnižším v zemích EU.

I přes stabilní a nízkou úroveň chudoby je chudoba u dětí a starších osob (zejména žen) na vzestupu. Nedostatky se vyskytují rovněž v sociálním začleňování zranitelných skupin, zejména osob se zdravotním postižením a Romů, obzvláště osob, které žijí ve znevýhodněných oblastech.

Neúčinné využívání zdrojů

V České republice existují závažné problémy, co se týká udržitelného využívání zdrojů. Česká republika má jednu z nejvyšších úrovní emisí skleníkových plynů v EU, a to rovněž kvůli vysoké energetické náročnosti hospodářské činnosti a vysoké závislosti výroby energie na uhlíku. Bez ohledu na neustálé zlepšování je energetická náročnost, která mezi rokem 1990 a 2008 poklesla v průměru o 2,5 %, i nadále výrazně vyšší než průměr OECD a EU. To je vysvětleno strukturálními rysy, včetně vysokého podílu

energeticky náročných odvětví, zastaralých elektráren a zařízení pro dodávky tepla, převládající silniční dopravy a velkého množství budov, které jsou poměrně energeticky náročné.

Ačkoli se znečištění ovzduší v posledních dvou desetiletích trvale snižovalo a na začátku tohoto desetiletí toto tempo pokleslo, při omezování vystavení účinkům znečištění v České republice dosud přetrvávají významné výzvy. Nejvyšším koncentracím znečištění je vystaveno obyvatelstvo ve Středočeském a Moravskoslezském kraji.

Současný stav kvality povrchových a podzemních vod není uspokojivý. Více než třetina území České republiky je ohrožena dusičnany. Rozsáhlé záplavy v České republice v uplynulých letech potvrdily vysoké riziko záplav a nedostatečnou schopnost krajiny zadržet vodu. Půdní eroze, zejména v důsledku působení vody, je v zemi rozšířeným problémem stejně jako úbytek organických látek v půdě, zhutnění a kyselost půdy. Co se týká nakládání s odpady, Česká republika je velmi závislá na skládkování a pouze velmi malá část odpadů se recykluje a kompostuje. Tyto hrozby pro životní prostředí narušují budoucí hospodářský růst ve značné části venkova a představují riziko pro veřejné zdraví.

Seznam lokalit, které v České republice představují velké nebezpečí pro životní prostředí a veřejné zdraví, zahrnuje více než 4 000 míst. Tyto lokality často představují překážku hospodářského rozvoje. Některé krajinné oblasti a lokality s biologickou rozmanitostí a vysokou přírodní hodnotou, včetně sítě NATURA 2000, čelí zvláštním hrozbám. Biologickou rozmanitost ohrožují činnosti v zemědělství a lesnictví a intenzivní využívání půdy obecně.

Snížení ekonomických nákladů spojených se špatným řízením přírodních zdrojů může zvýšit konkurenceschopnost zlepšením podmínek hospodářského růstu a vytvářením pracovních příležitostí.

Ve všech těchto oblastech může Česká republika významně těžit ze spolupráce s ostatními vedoucími inovátory v Podunají a v širším kontextu EU a přispívat k této spolupráci prostřednictvím výměny zkušeností, vytváření sítí a společných iniciativ/akcí.

Neefektivní veřejná správa

Za hlavní nedostatky České republiky se považují institucionální prostředí a veřejná správa. Nedůvěra ve veřejnou správu, jak ukazuje například poslední index vnímání korupce sestavený organizací Transparency International, který řadí Českou republiku mezi členské státy EU s nejnižším počtem bodů, negativně ovlivňuje konkurenceschopnost země, růst a rovněž provádění politiky soudržnosti.

Politický vliv na státní úředníky je vysoký, což vede k velké fluktuaci zaměstnanců a problematickému externímu zadávání a negativně ovlivňuje stabilitu a efektivnost veřejné správy.

Hlavními příčinami problémů při provádění strukturálních fondů v České republice jsou nesrovnalosti v zadávání veřejných zakázek a neoptimální fungování řídicích a kontrolních systémů veřejné správy.

Navzdory určitému pokroku, k němuž došlo v oblasti elektronické veřejné správy a administrativní zátěže, dosahuje Česká republika při zlepšování podnikatelského prostředí podprůměrných výsledků. To se týká zejména snadnosti zakládání podniků a zpoždění plateb. Česká republika se řadí k zemím s nejhoršími výsledky v evropském platebním indexu pro rok 2011. Je zapotřebí vynaložit další úsilí k rychlejšímu zavádění služeb elektronické veřejné správy a snižování nadměrné regulace.

Dodatečné náklady pro podniky vytváří nízká efektivnost systému občanskoprávní justice a zdoluhavá soudní řízení a rovněž neexistence alternativních forem řešení sporů. V důsledku toho nejsou podniky schopny využít nové podnikatelské příležitosti.

2. PRIORITY FINANCOVÁNÍ

Fondy SSR budou jedním z nejdůležitějších nástrojů při řešení hlavních problémů České republiky v oblasti rozvoje a při provádění strategie Evropa 2020. Každý fond by měl případně upřednostnit politické oblasti, jimiž se zabývají doporučení pro jednotlivé země a NPR. Co se týká rozvoje venkova a rybolovu, priority financování přispějí rovněž ke společné zemědělské a společné rybářské politice. Za tímto účelem se musí intervence z fondů SSR soustředit na omezený počet priorit. Zkušenosti ukazují, že tematické zaměření umožňuje vyšší účinnost veřejných intervencí dosažením kritického množství se skutečným dopadem na socioekonomickou situaci země a jejích regionů. Stanovení priorit je obzvláště důležité v době fiskální konsolidace.

Podle problémů dané země⁶ bylo navrženo pět vzájemně se doplňujících a podporujících priorit financování. Tyto priority odrážejí význam potřeb financování a možné přispění k růstu a zaměstnanosti. Při představení jednotlivých priorit financování není stanoveno žádné pořadí.

Jedná se o priority, které by si útvary Komise přály spolufinancovat v České republice v příštím programovém období 2014–2020. Aby bylo možné reagovat na nové výzvy a neočekávané události, je nová struktura programů dostatečně flexibilní a umožňuje změny programu v odůvodněných případech. Důležitá bude spolupráce a koordinace se sousedními zeměmi a regiony.

2.1 Podnikatelské prostředí, které je příznivé pro inovace

Zvýšení účinnosti investic do výzkumu a inovací

Česká vláda by měla objasnit, jak bude dosaženo cíle týkajícího se veřejného financování výzkumu a vývoje (1 % HDP do roku 2020), pokud jde o oblasti výzkumu, výzkumná centra / univerzity, přidělování finančních prostředků a druh prioritních výdajů, kvalitu výkonu, celkový model řízení a spolupráci se soukromým sektorem, podporu mezinárodní spolupráce, přenos výsledků výzkumu do malých a středních podniků atd. Vláda by měla rovněž podporovat soukromý podnikatelský sektor, aby vynakládal více finančních prostředků na činnosti v oblasti výzkumu a inovací, a může zavést pobídky k dosažení tohoto cíle. Aktivnější zapojení soukromého podnikatelského sektoru, zejména malých a středních podniků, do inovací má klíčový význam pro podniky, které potřebují zlepšit hodnotový řetězec, aby zůstaly konkurenceschopné na trhu EU i na celosvětovém trhu. Upřednostnit by se proto mělo vytvoření podnikatelského prostředí, které je příznivé pro inovace, a to lepším sladěním podpory výzkumu a inovací s potřebami podniků a poskytnutím potřebné pomocné infrastruktury.

V minulých letech byla v oblasti inovací a konkurenceschopnosti vypracována řada strategií. Doporučuje se využít tyto strategie jako hlavní vstupní informace pro strategii inteligentní specializace pro Českou republiku. Tato strategie by měla upřednostňovat odvětví zahrnující „klíčové technologie“, klastry, mezery na trhu, instituce a výzkumné činnosti, jež by mohly přispět k vyšší konkurenceschopnosti českého podnikatelského

⁶ Tematické cíle v navrhovaných nařízeních a jejich spojitost s oblastmi financování jsou uvedeny v příloze.

sektoru. Strategie by měla obsahovat rovněž doporučení týkající se vnitrostátního modelu řízení činností v oblasti výzkumu a inovací.

Jelikož ve stávajícím programovém období byla značná část podpory EU přidělena na výstavbu nových a rozšíření stávajících výzkumných center, podpora z fondů SSR, která bude k dispozici v období 2014–2020, by se měla využít zejména ke zkvalitnění a rozšíření vybavení určeného pro výzkum s cílem zajistit v českých výzkumných centrech dostupnost technologických kapacit. Hlavní výzkumné činnosti soustředěné v okolí Prahy by měly pravděpodobně získat podporu z fondů SSR.

Důležitými prvky strategie rozvoje by mělo být komerční využití výsledků výzkumu a vývoje a poznatků výzkumných center a jejich předávání podnikatelskému sektoru, zejména malým a středním podnikům, odvětví zemědělství, rybolovu a akvakultury a zlepšování výzkumné kapacity v České republice z hlediska lidských zdrojů, včetně dosažení Evropského výzkumného prostoru (EVP)⁷, mezinárodní spolupráce, zejména v Podunají, a mobility výzkumných pracovníků.

Zlepšení inovací v podnikání a konkurenceschopnosti

Hlavním zdrojem vytváření pracovních příležitostí a růstu jsou v České republice malé a střední podniky. Prioritou podpory z fondů SSR by mělo být zvýšení a posílení konkurenceschopnosti a udržitelnosti malých a středních podniků, zemědělství a odvětví rybolovu a akvakultury. Investice by se měly zaměřit na opatření vedoucí k inovacím, vyšší přidané hodnotě, energetické účinnosti, a tudíž k rozšíření a internacionalizaci podnikatelských činností, získání inovativních výstupů a zvýšení produktivity. Investice by se měly soustředit na oblasti, v nichž lze v souladu s inteligentní specializací dosáhnout konkurenční výhody a hospodářské transformace. Investice by se měly zaměřit zejména na rozvíjející se trhy, na nichž jsou technologie snadno dostupné nebo budou snadno dostupné, jako jsou inteligentní sítě, trhy s pokročilými výrobními technologiemi pro čistou výrobu, klíčové technologie, trhy biologických produktů, kreativní služby a design, udržitelné stavebnictví a ekodesign.

Fondy SSR na období 2014–2020 by měly malým a středním podnikům pomoci v řadě oblastí, jako jsou poradenské služby týkající se využívání inovací a zelených technologií, energetické účinnosti, požadavků na dovednosti, přístupu na nové trhy a marketingových strategií, zakládání podniků, rozvoje klastrů atd.; poskytování cílených informací ohledně plánovaného snížení administrativní zátěže (např. nástroje elektronické veřejné správy); zlepšení celkového podnikatelského prostředí poskytnutím specifické kvalitní infrastruktury (např. inkubátory a technologické parky, zkvalitnění lokalit pro podnikání).

Velmi nezbytná je rovněž dostupnost celé škály finančních nástrojů na podporu zakládání nových podniků a dalšího rozvoje existujících podniků s růstovým potenciálem. V současnosti neexistuje na českém finančním trhu dostatek různých forem finančních nástrojů, zejména rizikového kapitálu a fondů počátečního kapitálu, které jsou k dispozici malým a středním podnikům. Česká republika by měla učinit rozhodný krok směrem od podpory malých a středních podniků především ve formě grantů k finančním nástrojům.

Finanční podpora by se měla zaměřit rovněž na posílení ekonomické životaschopnosti malých zemědělských podniků a jejich začlenění na trh prostřednictvím přiměřeného financování investic k zvýšení nákladové efektivity. Tato podpora by se měla zaměřit na příjemce, kteří dosud nedosahují odpovídající výše příjmů, a zajistit, aby se veřejná intervence neprojevovala jako přítěž.

⁷ COM(2012) 392 final.

Je třeba plně využít potenciál informačních a komunikačních technologií, pokud jde o růst a konkurenceschopnost, zejména prostřednictvím podpory rozvoje a využívání elektronického obchodu a elektronických služeb poskytovaných podnikům (B2B) a rovněž zajišťování řešení v oblasti elektronické veřejné správy a elektronického zadávání veřejných zakázek a zdokonalených IKT a větší schopnosti práce s digitálními technologiemi.

2.2 Rozvoj infrastruktury pro růst a konkurenceschopnost

Zlepšení přístupnosti a udržitelné druhy dopravy

V dopravě se musí investice zaměřit na zlepšení mezinárodní dostupnosti České republiky a rovněž na potřebné propojení mezi Prahou a ostatními regiony, aby se zvýšila jejich přitažlivost pro investory, podpořila mobilita pracovních sil a zlepšilo šíření poznatků mezi centry růstu a méně rozvinutými oblastmi. Při financování by se mělo upřednostnit odvětví železniční dopravy, a zejména dokončení hlavní transevropské železniční sítě. V silniční dopravě je prvořadou prioritou dokončení systému dálnic a rychlostních silnic, přičemž by se náležitá pozornost měla věnovat zlepšení dostupnosti okrajových oblastí. V porovnání s obdobím 2007–2013 by se vyváženost investic do různých druhů dopravy měla změnit ve prospěch železnic a městské dopravy šetrné k životnímu prostředí.

V současnosti spolupracují české orgány a útvary Komise na přípravě celkové strategie pro odvětví dopravy, která by měla tvořit základ pro stanovení priorit a projektů, jež mají být financovány v příštím programovém období. Útvary Komise se aktivně podílejí na probíhající přípravě strategie pro odvětví dopravy na období do roku 2020 a na další období. Po dokončení a oficiálním schválení českou vládou by tato strategie měla představovat hlavní referenční dokument pro výběr činností v oblasti dopravy v České republice v programovém období 2014–2020.

2.3 Růst založený na lidském kapitálu a větší účast na trhu práce

Hlavním zájmem České republiky by mělo zůstat zvýšení účasti na trhu práce a vyšší růst založený na zlepšení lidského kapitálu. To vyžaduje větší úsilí o soustředění investic z fondů SSR na tematické cíle v oblasti zaměstnanosti a vzdělávání v souladu s doporučeními pro jednotlivé země a zvýšení relativního podílu investic z fondů SSR v porovnání s programovým obdobím 2007–2013.

Posílení všech stupňů vzdělávání k zvýšení jeho kvality, jeho přispění k sociálnímu začleňování a významu pro trh práce

Nabídka vzdělání musí být lépe spojena s trhem práce prováděním nepřetržitých analýz včetně sestavování prognóz. Finanční potřeby musí být mimoto jednoznačněji spojeny s výsledky; je proto nutné navrhnout a zavést transparentní systém hodnocení kvality na jednotlivých vzdělávacích stupních.

K zlepšení výsledků žáků v oblasti klíčových kompetencí je třeba v povinném vzdělávání zavést integrovaný rámec pro hodnocení a posuzování orientovaný na zlepšení. Měla by být zajištěna cílená, individualizovaná a včasná podpora, která je poskytována všem žákům se slabšími výsledky již od předškolního věku s cílem zvýšit vyhlídky znevýhodněných skupin na úspěch na dalších vzdělávacích stupních. Kromě praktického výcviku v podnicích se musí zlepšit spolupráce mezi odbornými školami a podniky. Je třeba rozvíjet poradenské služby v primárním a sekundárním vzdělávání a rovněž vzdělávání a školení učitelů a školitelů v oblasti odborné přípravy a vzdělávání. Školní inspekce a obecní úřady by se měly více zapojit do pomoci školám při zvyšování kvality.

Podpora strategického profilování vysokoškolského vzdělávání by měla posílit větší relevantnost pro trh práce. Ve vysokoškolském vzdělávání je rovněž nezbytné podporovat inovace a posilovat strategickou spolupráci s podniky. Je také zapotřebí usnadnit rovný přístup k vysokoškolskému vzdělání, například pro znevýhodněné skupiny. Rozvoj celoživotního učení by se měl zaměřit zejména na podporu a zkvalitnění vzdělávání dospělých a zavedení národního systému kvalifikací a rovněž nástrojů EU pro uznávání kvalifikací. Je třeba zlepšit dostupnost vhodného celoživotního učení zaměřeného na profesní rozvoj a cílenou podporu vzdělávání nezaměstnaných osob, pracovníků s nízkou kvalifikací a znevýhodněných osob.

Začlenění rodičů s malými dětmi na trh práce

Jelikož se rodiče malých dětí potýkají s problémy při (opětovném) začleňování na trh práce, je třeba zvýšit počet cenově dostupných a kvalitních zařízení péče o děti a zlepšit jejich přístupnost prostřednictvím investic a zajištění kvalifikovaných pracovníků. Je nutno zavést a rozvíjet nové formy služeb péče o děti; musí však být zajištěna odpovídající kvalita, přičemž je třeba zohlednit rovněž jejich vzdělávací úlohu.

Je třeba prosazovat zásady rovnosti žen a mužů a opatření k účinnému sladění pracovního a soukromého života spolu s flexibilními formami pracovní doby. To znamená boj proti stereotypům, jako je vnímání žen s malými dětmi, které vstupují na trh práce, jako druhé výdělečně činné osoby a boj proti diskriminaci žen a mužů při přijímání do zaměstnání, služebním postupu a odměňování. Je třeba dále rozvíjet nové modely zaměstnanosti a profesního rozvoje žen a mužů.

Začleňování a zaměstnatelnost ostatních zranitelných skupin

K zvýšení zaměstnatelnosti všech zranitelných skupin, a tudíž usnadnění jejich začleňování, je třeba dále posílit veřejné služby zaměstnanosti. Musí se zvýšit kvalita a účelnost odborné přípravy, pomoci při hledání zaměstnání a individuálních služeb. Je třeba uplatňovat opatření zaměřená na účinné hledání zaměstnání spolu s rozšířenými aktivačními a integračními opatřeními s cílem zaměřit intervence na zranitelné skupiny a přizpůsobit je zvláštním místním potřebám a problémům trhu práce. Financování by mělo být přímo spojeno s výsledky a mělo by být založeno na náležitém posouzení účinnosti různých programů v rámci aktivních politik na trhu práce a poskytovatelů.

K zvýšení míry zaměstnanosti zejména mladých lidí je třeba zavést opatření, která se zaměřují na náležitou odbornou přípravu, včetně stáží a programů zapojujících mladé lidi do aktivních činností na trhu práce. Je třeba rozvíjet rovněž poradenství pro volbu povolání a odborné vzdělávání reagující na požadavky trhu práce. Je nutno podporovat podnikání a zakládání nových podniků mladými podnikateli a zlepšit profesní přípravu na pracovišti k zajištění rychlejšího a úspěšnějšího přechodu ze školy do zaměstnání. Je třeba podporovat diverzifikaci zaměstnanosti v odvětví zemědělství a akvakultury, a to podporou při zakládání nových nezemědělských podniků a vytváření pracovních příležitostí mimo zemědělství a akvakulturu.

Demografický vývoj ukazuje, že je třeba zvýšit rovněž zapojení starších osob do trhu práce a jejich zaměstnatelnost. V podnicích by k prodloužení skutečného věku odchodu do důchodu měly být navrženy a provedeny politiky v oblasti aktivního a zdravého stárnutí a dlouhodobé politiky v oblasti lidských zdrojů.

Další důležitou otázkou, kterou je třeba se zabývat, je nízká zaměstnatelnost a nečinnost pracovníků se základním vzděláním, zejména Romů.

Pro začlenění sociálně vyloučených skupin je důležitý přístup k cenově dostupným, udržitelným a vysoce kvalitním službám, zejména službám sociální péče a sociální

pomoci, a je třeba jej zlepšit. Je nutné posílit podporu sociálně vyloučených, zranitelných skupin, jako jsou Romové.

2.4 Hospodářství účinně využívající zdroje, které je šetrné k životnímu prostředí

Ochrana životního prostředí a lepší řízení přírodních zdrojů

Účinné využívání zdrojů zvyšuje konkurenceschopnost a vytváří nové pracovní příležitosti, přičemž současně chrání přírodní zdroje. Pro Českou republiku proto má velký význam lepší nakládání s odpady a vodní hospodářství. Při plnění požadavků EU se investice musí zaměřit na činnosti s nejvyšší přidanou hodnotou, zejména v oblasti nakládání s pevnými odpady. Důležitým přínosem investic do nakládání s odpady je rovněž využití energie a materiálů. Tato oblast činnosti by měla vytvořit nové podnikatelské příležitosti, a tudíž i pracovní místa, včetně na nadnárodní úrovni.

Účinné využívání zdrojů by se mělo podpořit rovněž prosazováním udržitelného hospodaření s půdou a vodou, včetně ochrany přírodních zdrojů (včetně sítě Natura 2000 a oblastí s vysokou přírodní hodnotou), biologické rozmanitosti, ochrany kvality ovzduší a zajištění odolnosti vůči změně klimatu posílením adaptační schopnosti ekosystémových služeb.

Přechod na nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje

Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství představuje průřezový cíl, jenž je nutno sledovat ve všech hospodářských odvětvích a začlenit jej do všech příslušných politik, zejména do výzkumu a vývoje, informačních a komunikačních technologií, rozvoje podnikání, dopravy, životního prostředí, zemědělství a lesnictví.

Účinná transformace české ekonomiky bude vyžadovat především změnu struktury hospodářství, významné zvýšení energetické účinnosti ve všech odvětvích, významný posun směrem k obnovitelným zdrojům energie a technologiím a investice do nízkouhlíkové elektrické energie a inteligentních sítí.

2.5 Moderní a profesionální správa

Zlepšení institucionální kapacity veřejné správy k zvýšení její účinnosti a účelnosti a na podporu prostředí příznivého pro podnikání

Aby výše uvedené investiční priority mohly přinést výsledky v podobě pracovních míst a růstu na celostátní i regionální úrovni, bude zásadní inovativní, účinná a transparentní veřejná správa. Financování z fondů SSR by mělo patřičně upřednostnit opatření k snižování administrativní zátěže, včetně odstranění tvrdého dopadu daňové správy na podniky, potírání korupce, zlepšení přístupu ke spravedlnosti a zvýšení efektivity soudnictví a posílení provádění vnitrostátní strategie pro inteligentní veřejnou správu, včetně náležitého využívání nástrojů informačních a komunikačních technologií. Při rozvoji elektronické veřejné správy je třeba sledovat systematický přístup za účelem snížení administrativní zátěže pro občany a podniky.

K odstranění nedostatků v oblasti správní kapacity, jež se objevily ve stávajícím programovém období, je důležitý vstup v platnost zákona o veřejné službě, který je v souladu s evropskými normami veřejné správy a který zajišťuje transparentní výběr profesionálních státních úředníků a chrání jejich nezávislost. Vstup zákona o veřejné službě v platnost je doporučením Komise od roku 2011.

3. FAKTORY ÚSPĚŠNOSTI ÚČINNÉHO PROVÁDĚNÍ

Při zvyšování celkové účinnosti, a tudíž růstového potenciálu české ekonomiky, hrají společně s finanční konsolidací klíčovou úlohu **strukturální reformy**. Tyto reformy představují rovněž **hlavní podmínku** úspěšného provádění fondů SSR, které mohou mít optimální dopad pouze tehdy, je-li zaveden odpovídající politický, právní a správní rámec.

Nové nařízení o společných ustanoveních proto stanoví **předběžné podmínky**, které jsou nezbytným **předpokladem pro účelné a účinné využívání fondů EU** a které by měly být splněny do doby schválení programu. V rámci hodnocení dohody o partnerství a programů útvary Komise formálně přezkoumají informace, které předloží Česká republika.

Pokud nebudou v době předložení dohody o partnerství Komisi předběžné podmínky splněny, bude muset Česká republika určit soubor opatření, která budou přijata na vnitrostátní a regionální úrovni, a harmonogram jejich provádění. Všechny předběžné podmínky musí být splněny ve stanovené lhůtě a nejpozději do dvou let ode dne schválení dohody o partnerství nebo do 31. prosince 2016.

Na základě zkušeností získaných během stávajícího programového období a doporučení pro jednotlivé země určily útvary Komise řadu **předběžných podmínek, které jsou zásadní pro úspěšné provedení výše uvedených priorit financování**. České orgány musí před začátkem příštího programového období k úspěšnému vynaložení finančních prostředků v každé z těchto oblastí přijmout opatření ke splnění předběžných podmínek.

K těmto opatřením patří:

- vypracování vnitrostátní nebo regionální strategie v oblasti výzkumu a inovací pro inteligentní specializaci, včetně kapitoly věnované informačním a komunikačním technologiím,
- přijetí komplexní vnitrostátní strategie pro dopravu,
- přijetí opatření k zajištění úspěšného provedení iniciativy „Small Business Act“,
- zajištění účinného provádění *acquis* EU v oblasti ochrany životního prostředí,
- existence strategie pro posílení účinnosti správy, včetně přijetí zákona o veřejné službě odpovídajícího evropským normám,
- existence vnitrostátní/regionální strategie k zvýšení kvality terciárního vzdělávání,
- vypracování víceletého národního strategického plánu pro akvakulturu a rozvoj vnitrostátní správní kapacity pro sběr údajů o tomto odvětví.

K hlavním rozhodujícím činitelům efektivnosti veřejných investic patří správní a institucionální účinnost. K zvýšení správní kapacity pro provádění fondů SSR je naléhavě zapotřebí řada zlepšení, například přiměřený a transparentní systém výběru projektů, účinný vnitrostátní kontrolní orgán, přiměřený a funkční nástroj elektronické veřejné správy, důkladná analýza nedostatků v oblasti financování malých a středních podniků k navržení vhodných režimů podpor. Je třeba vzít plně v úvahu poznatky získané v průběhu stávajícího programového období. Institucionální opatření by měla řídicím orgánům umožnit, aby plnily svou úlohu pokud možno nezávisle, tj. aby řídily provádění programu v souladu se strategiemi, které stanovil jiný subjekt a které byly předem schváleny.

Je rovněž třeba dále posilovat kapacity institucí, které zajišťují účinné uplatňování právních předpisů EU v praxi (životní prostředí, státní podpory a zadávání veřejných zakázek a finanční řízení a kontrola strukturálních fondů) a přezkoumávají vnitrostátní systém vydávání povolení pro plánování a výstavbu infrastruktury. Pro využívání fondů SSR má klíčový význam rovněž úplné provedení vnitrostátní protikorupční strategie.

Na všech stupních správy je důležité udržet kvalifikované pracovníky. To bude vyžadovat depolitizaci postupů v oblasti lidských zdrojů a přijetí zákona o veřejné službě, včetně jeho účinného provádění.

4. PRIORITY EVROPSKÉ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE

Česká republika by měla zajistit větší soudržnost s programy v rámci cíle „investice pro růst a zaměstnanost“ a s ostatními programy EU nebo vnitrostátními programy za účelem využití synergií u intervencí v různých tematických oblastech. Zde bude třeba uvážit, jak by bylo možné tyto různé druhy programů koordinovat.

Zapotřebí je rovněž selektivnější přístup. Vnitrostátní a regionální orgány musí být selektivní a zaměřit se pouze na několik málo problémů, které považují za zásadní pro další rozvoj přeshraničních oblastí a které lze spolufinancovat v rámci přeshraniční spolupráce. Co se týká českých příhraničních oblastí sousedících s Polskem, Slovenskem a Saskem, jsou zapotřebí významné investice do infrastruktury, například odstranění překážek v dopravní infrastruktuře. Další významnou oblast představují činnosti s přeshraničními vedlejšími účinky, jako je řízení povodňových rizik a ochrana biologické rozmanitosti a ekosystémů.

Je třeba stanovit pořadí důležitosti zjištěných problémů. To vyžaduje rovněž soustředění se na velmi omezený počet priorit s cílem věnovat se většímu počtu strategických projektů s významným dopadem. Útvary Komise důrazně doporučují přijetí transparentního systému stěžejních projektů, které by mohly mít výrazný dopad na příhraniční oblasti.

Česká republika patří do makroregionu Podunají, což vyžaduje koordinaci a propojení všech operačních programů a akčních plánů v rámci strategie EU pro Podunají. K důležitým tematickým cílům a prioritám České republiky, které souvisejí se strategií EU pro Podunají, patří zlepšení mobility a intermodality, silniční, železniční a letecké dopravy a přizpůsobení se změně klimatu, jako je například protipovodňová ochrana.

K zajištění účinných řešení v mnoha oblastech rozvoje je nezbytný společný přístup k výzvám a příležitostem, který vyžaduje sdílení zkušeností na přeshraničním základě. V období 2014–2020 existuje v České republice řada oblastí, které mají obzvláštní význam pro přeshraniční nebo nadnárodní spolupráci, jakož i pro spolupráci v rámci strategie EU pro Podunají.

PŘÍLOHA

Příloha obsahuje opatření pro účinné programování a provádění, posouzení finančních potřeb ve vztahu k tematickým cílům a posouzení zvláštních aspektů správních kapacit.

OPATŘENÍ PRO ÚČINNÉ PROGRAMOVÁNÍ A PROVÁDĚNÍ

Zkušenosti z předchozích programových období ukazují řadu faktorů ovlivňujících účinnost investic, zejména potřebu strategické orientace a zaměření, nutnost zamezit roztržitosti investic, nedostatečné začlenění projektů do vnitrostátních systémů, nedostatečnou reakci na aktuální potřeby a nízkou evropskou přidanou hodnotu. U budoucích investic v níže uvedených oblastech očekávají útvary Komise zvláštní odůvodnění, pokud jde o jejich užitečnost při dosahování cílů strategie Evropa 2020, a zohlednění těchto aspektů:

- podpora sportovní infrastruktury,
- výstavba nových a rozšíření stávajících nemocnic,
- investice do místních komunikací lze z fondů SSR podpořit pouze tehdy, pokud přispívají k fyzické, hospodářské a sociální obnově znevýhodněných městských a venkovských společenství a oblastí nebo pokud zajišťují potřebné napojení na síť dálnic a rychlostních silnic (zaměření se na nové silnice nebo významné zkvalitnění) nebo pokud doplňují chybějící přeshraniční spojení,
- infrastruktura v oblasti všeobecného vzdělávání (kromě infrastruktury, která je zapotřebí k dosažení specifických cílů uvedených ve stanovisku ve vztahu k předškolnímu vzdělávání, odbornému vzdělávání a přípravě a celoživotnímu učení),
- investice do kultury lze podpořit v rámci integrovaných plánů hospodářského rozvoje a/nebo rozvoje cestovního ruchu,
- komerční turistická zařízení, jako jsou hotely, volnočasová a lázeňská zařízení, by měla být financována ze soukromých finančních prostředků. Základní veřejná turistická infrastruktura, informace, přeshraniční spolupráce, malá zařízení, agroturistika atd. představují na druhou stranu v některých oblastech potenciálně zdůvodnitelné využití fondů SSR, například jako prostředek diverzifikace a využití ekonomického potenciálu venkovských oblastí.

1. *Struktura programů*

Navrhované právní předpisy pro fondy SSR na období 2014–2020 zajišťují v jednotlivých členských státech dodatečnou flexibilitu při vypracovávání programů, které nejlépe vyhovují jejich institucionálnímu uspořádání. Klíčem ke kvalitnímu vynakládání prostředků je spolupráce na všech úrovních. Příloha I pozměněného návrhu Komise na nařízení o společných ustanoveních⁸ obsahuje prvky společného strategického rámce a stanoví různé možnosti integrovaných přístupů k programování v zájmu dosažení koordinace a součinnosti při provádění a Česká republika se vybízí, aby je přezkoumala.

⁸ COM(2012) 496 final, 11.9.2012.

Nejvhodnější strukturu v České republice bude nutno vytvořit v partnerství se zúčastněnými stranami a během jednání s útvary Komise. Zásadní je, aby prováděcí struktura, která má být zavedena pro období 2014–2020, byla funkční a byla schopna účelně a účinně řídit programy. Návrhy budoucího systému řízení strukturálních fondů v České republice musí být kriticky přezkoumány se zřetelem k dosavadním zkušenostem s fungováním a problémům stávajícího systému. Před rozhodnutím o jednotlivých operačních programech a řídicích orgánech je třeba provést důkladné posouzení řídicích struktur v zájmu zajištění jejich účelnosti a toho, aby subjekty, které jsou řídicími orgány, měly dostatečnou kapacitu pro řízení programů. Je třeba zabránit „odvětvovému“ přístupu.

Při vypracovávání programů je třeba usilovat o synergie nejen mezi pěti fondy SSR, nýbrž rovněž s ostatními nástroji EU, jako je program „Erasmus pro všechny“, Azylový a migrační fond, program Horizont 2020 a Unie inovací a program pro sociální změny a inovace, program LIFE, digitální agenda pro Evropu a nástroj pro propojení Evropy.

Integrované územní investice v politice soudržnosti umožňují provést části programů průřezovým způsobem a při provádění integrovaných opatření mohou zajistit flexibilitu na nižší úrovni, než je úroveň programu. Je-li zvolen tento mechanismus, měla by Česká republika pro každou integrovanou územní investici stanovit vhodnou strukturu řízení, a zejména určit řídicí orgán. V programech integrovaných územních investic je třeba stanovit konkrétní přidělené prostředky.

V dohodě o partnerství by měl být stanoven příspěvek z fondů SSR určený na integrovaný přístup k územnímu rozvoji, případně včetně plánovaného a integrovaného přístupu k udržitelnému rozvoji měst.

2. Koordinace, doplňkovost a součinnost

Na podporu cílů dohody a partnerství je třeba posílit **koordinaci** mezi operačními programy. S ohledem na horizontální a strategické otázky související s dohodou o partnerství by mělo být ustaveno diskusní fórum pro řídicí orgány jednotlivých operačních programů a útvary Komise. To je důležité, jelikož v programovém období 2014–2020 budou mít větší význam integrované přístupy zahrnující různé finanční nástroje, priority a programy. K této koordinaci mohou přispět výroční jednání o přezkumu, sama o sobě však nebudou postačovat.

Koordinace provádění fondů SSR na vnitrostátní úrovni má zásadní význam pro provádění politiky soudržnosti a je třeba ji posílit a zjednodušit. Zkušenosti se stávajícími koordinačními mechanismy je třeba využít k revizi a posílení budoucí koordinační úlohy. Při zřizování koordinačního orgánu pro období 2014–2020 by se měla účinně využít kapacita a zkušenosti stávajících struktur.

Vzhledem ke struktuře a velikosti měst je třeba v českém kontextu vnímat městský rozměr v širším smyslu, tj. v kontextu **městských aglomerací** jako funkční oblasti pro sociálně-ekonomický rozvoj nebo v kontextu měst a jejich sociálně-ekonomického zázemí, včetně vztahů mezi městem a venkovem. Co se týká přípravy a provádění integrovaných plánů rozvoje měst, dosud neexistuje dostatečná správní kapacita a provozní zkušenosti. Prvním krokem by měla být pomoc významným městům při vypracování (nebo aktualizaci stávající) **udržitelné a integrované sociálně-ekonomické strategie** pro město (nebo jeho část) či městskou aglomeraci, včetně jejího funkčního zázemí. K provedení strategií udržitelného rozvoje měst může jako hlavní nástroj sloužit nový nástroj v podobě integrovaných územních investic. V případech, kdy se strategie

zaměřuje na část města s vážnými problémy, může být vhodným nástrojem místní rozvoj se zapojením místních komunit. Za hlavní prvek k zajištění sociálně-ekonomického rozvoje (částí) měst by se mělo případně považovat integrované využívání EFRR a ESF. Je třeba vyvinout vhodný model řízení, včetně náležitého přenesení odpovědnosti za provádění a pravomoci, a současně by měla být zajištěna dostatečná správní kapacita a dostupnost nástrojů elektronické veřejné správy ve městech. Takovýto model řízení by měl být zasazen do rámce širšího partnerství a měl by zajišťovat, aby byla dostatečná pozornost věnována účinnému přístupu zdola nahoru.

Místní rozvoj se zapojením místních komunit nabízí integrovaný přístup zdola nahoru jako reakci na složité územní a místní problémy prostřednictvím zapojení místních komunit.

Na zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, diverzifikaci hospodářské činnosti a zlepšení základních služeb a životních podmínek ve venkovských oblastech již pracuje 112 místních akčních skupin v rámci iniciativy LEADER, které jsou financovány z programu rozvoje venkova na období 2007–2013. Tento přístup by měl pokračovat a případně by se měl rozšířit na oblasti založené na akvakultuře.

Je třeba účinně a účelně přezkoumat možné využití **společných akčních plánů** za účelem jejich zaměření na příslušné operace, zejména v rámci ESF, s cílem dosáhnout co nejvyšších výhod plynoucích ze zjednodušeného vykazování nákladů.

POSOUZENÍ FINANČNÍCH POTŘEB VE VZTAHU K TEMATICKÝM CÍLŮM

V následujících oddílech je předložen názor útvarů Komise na priority fondů SSR pro Českou republiku. Byly vypracovány na základě hloubkové analýzy země⁹ a vybrány z 11 tematických cílů, které vyplývají z návrhu Komise na nařízení o společných ustanoveních¹⁰ pro fondy SSR, který Komise přijala dne 6. října 2011. Těchto 11 tematických cílů převádí strategii Evropa 2020 na operativní cíle, které budou podporovány z fondů SSR.

Těchto 11 tematických cílů je společných pro politiku soudržnosti, politiku rozvoje venkova a námořní a rybářskou politiku; tyto cíle zajišťují, aby byly intervence v rámci těchto politik vzájemně provázány v zájmu dosažení společných cílů, a to cílů strategie Evropa 2020. Poskytují seznam možných cílů financování pro celou EU. V souladu se specifickou situací v jednotlivých členských státech se poté po dohodě s vnitrostátními orgány provede cílenější výběr. Výzvy a oblasti financování v České republice odpovídají těmto tematickým cílům:

⁹ Viz pracovní dokument útvarů Komise pro Českou republiku z roku 2012.

¹⁰ KOM(2011) 615 v konečném znění/2;
http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/proposals_2014_2020_cs.cfm#1

Priority financování	Související tematické cíle
<i>Podnikatelské prostředí, které je příznivé pro inovace</i>	<i>Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací Zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím, jejich využití a kvality Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a rybnářství a akvakultury (v případě EMFF)</i>
<i>Rozvoj infrastruktury pro růst a konkurenceschopnost</i>	<i>Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách</i>
<i>Růst založený na lidském kapitálu a větší účast na trhu práce</i>	<i>Podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení</i>
<i>Hospodářství účinně využívající zdroje, které je šetrné k životnímu prostředí</i>	<i>Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů</i>
<i>Moderní a profesionální správa</i>	<i>Posilování institucionální kapacity a účinné veřejné správy Zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím, jejich využití a kvality</i>

PRIORITY FINANCOVÁNÍ: PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ, KTERÉ JE PŘÍZNVÉ PRO INOVACE

Cílů priority financování „**podnikatelské prostředí, které je příznivé pro inovace**“ bude dosaženo především prostřednictvím tematických cílů „posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací“, „zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství a rybnářství a akvakultury“ a „zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím, jejich využití a kvality“.

Tematický cíl: „Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací“

Hlavní cíl strategie Evropa 2020	Současná situace	Národní cíl do roku 2020 stanovený v NPR
3 % HDP EU na výdaje na výzkum a vývoj	Hrubé domácí výdaje na výzkum a vývoj (jako % HDP) 1,56 v roce 2010. Veřejné výdaje na výzkum a vývoj v roce 2010	Veřejné výdaje na vědu, výzkum, vývoj a inovace ve výši 1 % HDP

U tohoto tematického cíle je prioritou financování převedena na následující priority a specifické cíle odrážející zvláštní výzvy pro danou zemi, jež mají být podporovány z fondů SSR:

1. Zvýšení kvality výzkumných a inovačních kapacit pro rozvoj výzkumu a inovací špičkové úrovně a podpora odborných středisek:

- Další investice do kvality infrastruktury pro výzkum a technologický rozvoj s prioritou týkající se modernizace a rozšíření vybavení určeného pro výzkum. To by v rámci operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace na období 2007–2013 mělo zajistit dostupnost nejmodernějšího technologického vybavení ve stávajících a nově vybudovaných výzkumných centrech špičkové úrovně. Dále je nezbytné větší navazování kontaktů a spolupráce mezi centry/ústavy pro výzkum a technologický rozvoj a zvýšení počtu vědeckých pracovníků v těchto centrech.

2. Podpora podnikových investic do výzkumu a inovací, vývoje produktů a služeb, komerčního využití výsledků výzkumu, převodu technologií, vytváření sítí, rozvoje klastrů a využívání inovací prostřednictvím inteligentní specializace:

- Spolupráce, komerční využití a předávání výsledků výzkumu a znalostí mezi vědeckým/akademickým světem a podniky ve všech odvětvích. Ve společně stanovených tematických oblastech je třeba vytvořit strategická partnerství mezi odvětvím výzkumu a podnikatelskou sférou. Je nutno rozvíjet další činnosti zaměřené na popularizaci vědy a technologií společně s posilováním důvěry, informovanosti a spolupráce mezi soukromým a veřejným výzkumem a inovacemi.
- Centra pro přenos technologií by měla podporovat a zvyšovat počet výstupů aplikovaného výzkumu a technologického rozvoje a jejich komerční využití. To bude vyžadovat strategické partnerství všech příslušných partnerů v dané oblasti.
- Centra pro výzkum a technologický rozvoj by měla vypracovat koncepci otevřenější politiky, zejména pokud jde o výzkumné činnosti a spolupráci s malými a středními podniky. To bude vyžadovat další investice do doplňkové infrastruktury v okolí či blízkosti těchto center, jako jsou detašovaná pracoviště, inkubátory, vědecké parky a parky klastrů s vhodnými přístupovými zařízeními.
- Prohloubení přeshraniční spolupráce – nebo v rámci strategie EU pro Podunají mezi výzkumnými centry – a zavedení mechanismů podněcujících předávání znalostí a inovací do podniků nacházejících se v přeshraničních oblastech.
- Vnitrostátní orgány by měly přijmout nezbytná opatření s cílem přezkoumat možnou součinnost s Evropským inovačním a technologickým institutem (EIT) a jeho znalostními a inovačními společenstvími v zájmu zvýšení inovační schopnosti země prostřednictvím užší spolupráce se znalostním trojúhelníkem.

3. Podpora technologického a aplikovaného výzkumu, vyspělých výrobních kapacit a prvotní výroby v oblasti klíčových technologií a šíření/přenos technologií pro všeobecné použití:

- Soustředit se na „budoucí a vznikající technologie“ se zvláštním zaměřením na klíčové technologie v odvětvích s významným růstovým potenciálem, která byla určena ve strategiích v oblasti výzkumu a inovací pro inteligentní specializaci. Podpora pro nově založené technologické společnosti, které působí v omezeném počtu klíčových technologií, by měla umožnit využití mezer na trhu a oživení

místních ekonomik, jež jsou ohroženy deindustrializací (podle příslušných regionů).

- Podporovat praktické využívání výsledků výzkumu a inovací v odvětví zemědělství, výroby potravin, akvakultury a zpracování ryb.

4. Cílené investice do modernizace vysokoškolských institucí k zvýšení kvality vzdělávání, avšak rovněž posílení výzkumné kapacity v dotčených oblastech.

- K zvýšení podílu výzkumu a technologického rozvoje na české ekonomice by se mělo považovat za zásadní zvýšení počtu kvalifikovaných pracovníků v oblasti výzkumu a technologického rozvoje a poskytování pobídek a zajištění transparentního systému kariérního růstu s cílem zajistit, aby absolventi vysokých škol zůstali po ukončení studia v českém odvětví výzkumu a technologického rozvoje, zvýšení podílu pracovníků s dokončeným postgraduálním studiem, posílení mezinárodního složení výzkumných týmů na univerzitách a ve výzkumných organizacích a rovněž zvýšení počtu zahraničních výzkumných pracovníků v České republice.
- Důležitým prvkem strategie výzkumu a technologického rozvoje by se mělo stát zaměření se na mezinárodní spolupráci a mobilitu absolventů a mladých výzkumných pracovníků. Je třeba navrhnout opatření, která mají zabránit odlivu talentovaných českých studentů do zahraničí a zvýšit přitažlivost České republiky pro zahraniční studenty k zajištění výměny znalostí a lepší integrace českého systému výzkumu a technologického rozvoje do mezinárodních/evropských sítí, které byly zřízeny v rámci strategie EU pro Podunají.
- Zvýšení kvality výkonu českých vysokoškolských institucí v oblasti výzkumu a technologického rozvoje. To by mělo být spojeno zejména s dostupností kvalifikovaných pracovníků a dostatečného množství kvalitních výzkumných zařízení pro vzdělávací účely, zejména v oblastech vzdělávání s vazbou na vnitrostátní trh práce a regionální trhy práce a potřeby národního hospodářství a regionálních ekonomik.

Zajištění uskutečnění investic z fondů SSR v rámci tohoto tematického cíle vyžaduje splnění příslušných předběžných podmínek. Řízení a provádění by mimoto zlepšily tyto obecné aspekty:

- Aktualizovaná vnitrostátní inovační politika, která splňuje kritéria strategií v oblasti výzkumu a inovací pro koncepci inteligentní specializace (s přihlédnutím rovněž k regionálnímu rozměru), by měla tvořit vnitrostátní rámec pro směřování investic do výzkumu, vývoje a inovací, a to i nad rámec podpory EU na základě tohoto tematického cíle.
- Posouzení vlivu politiky v oblasti výzkumu a inovací na vyváženější sociálně-ekonomický rozvoj země.
- Zavedení mechanismu pro hodnocení výsledků výzkumu na univerzitách a ve veřejných výzkumných centrech jako jedno z kritérií pro přidělování veřejných zdrojů zařízením terciárního vzdělávání.
- Hlavními prvky, na jejichž základě by měla být vypracována a prováděna strategie inteligentní specializace, jsou partnerství a jednoznačné vlastnictví. Je proto třeba zřídit orgán pro obecnou koordinaci výzkumu a inovací na vnitrostátní úrovni.

- Činnosti, jež mají být podporovány v rámci tohoto tematického cíle, by měly být úzce koordinovány s činnostmi České republiky v rámci programu Horizont 2020.

Opatření v rámci tohoto tematického cíle by měla být koordinována s intervencemi v oblasti konkurenceschopnosti, nízkouhlíkového hospodářství, životního prostředí a účinného využívání zdrojů a vzdělávání, dovedností a celoživotního učení.

Tematický cíl: „Zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím, jejich využití a kvality“

U tohoto tematického cíle je priorita financování převedena na následující priority a specifické cíle odrážející zvláštní výzvy pro danou zemi, jež mají být podporovány z fondů SSR:

1. Další rozvoj digitálních služeb a schopnosti práce s digitálními technologiemi a zvyšování kvality informačních a komunikačních technologií, zejména v méně rozvinutých oblastech na podporu jejich udržitelnosti a konkurenceschopnosti.
2. Lepší přístup ke vzdělávání, poradenství a službám v oblasti informačních a komunikačních technologií pro malé a střední podniky, odvětví zemědělství, rybolovu a akvakultury.
3. Provádění a sledování národního plánu pro zavádění širokopásmového připojení.

Opatření v rámci tohoto tematického cíle mohou případně přispět k příslušným intervencím v oblasti konkurenceschopnosti, malých a středních podniků a veřejné správy¹¹.

Tematický cíl: „Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a rybářství a akvakultury (v případě EMFF)“

U tohoto tematického cíle je priorita financování převedena na následující priority a specifické cíle odrážející zvláštní výzvy pro danou zemi, jež mají být podporovány z fondů SSR:

- Zlepšení přístupu k novým technologiím s cílem podpořit využívání inovací malými a středními podniky. To bude vyžadovat navázání lepší spolupráce mezi malými a středními podniky a oblastí výzkumu. Mělo by to zahrnovat rovněž podporu sociálních podniků a sociálního hospodářství v souladu s iniciativou EU pro sociální podnikání, která byla přijata v říjnu 2011.
- Podpora využívání ekologických inovací a zelených technologií v malých a středních podnicích, zejména podporou rozvoje klastrů v oblasti zelených technologií; odstraněním hlavních překážek pro zavádění ekologických inovací a zvyšováním informovanosti podniků o přijetí systému environmentálního řízení a auditu (EMAS) či jiných uznaných systémů environmentálního řízení.

¹¹ Tematické cíle č. 3 a 11 podle předlohy nařízení.

- Vytvoření celé škály finančních nástrojů, včetně rizikového a počátečního kapitálu, na podporu zakládání nových podniků a rozvoje stávajících podniků s růstovým potenciálem. To se vztahuje rovněž na podniky v odvětví zemědělství a akvakultury a na malé a střední podniky, které působí ve venkovských oblastech. Česká republika by měla učinit rozhodný krok směrem od podpory založené na grantech k finančním nástrojům na podporu malých a středních podniků.
- Zlepšení celkového podnikatelského prostředí pro malé a střední podniky prostřednictvím investic do specifické infrastruktury, například inkubátorů a technologických parků, modernizace a vylepšení stávajících průmyslových areálů a renovace starých průmyslových areálů pro jejich následné hospodářské využití (programy JESSICA).
- Rozvoj poradenských služeb pro podniky, zejména v oblasti zakládání podniků, převodu technologií, přístupu na nové trhy a energetické účinnosti. Je třeba dále rozvíjet rovněž podporu inovací v oblastech netechnických kompetencí podniků, jako je obecné podnikání, zakládání podniků, právní struktury, zásady marketingu a managementu a řízení klastrů a spolupráce.
- V souladu se silnou orientací českého podnikatelského sektoru na vývoz poskytování podpory při internacionalizaci českých podniků vytvořením nových podnikatelských modelů, včetně řetězců s vyšší hodnotou a marketingových organizací.
- Akční plán pro zvýšení konkurenceschopnosti odvětví zemědělství, akvakultury, potravinářství a lesnictví zvýšením přidané hodnoty prvotních produktů prostřednictvím režimů jakosti, zlepšení organizace trhu a lepších podnikatelských postupů v zájmu rozvoje inovativnějších a udržitelnějších podnikatelských modelů ve venkovských oblastech. Zásadní význam má využívání inovací v těchto primárních odvětvích, zlepšení systémů řízení a organizace v dodavatelském řetězci.
- Konkrétní opatření k dalšímu rozvoji podnikatelských služeb v České republice, zejména služeb s vysokou přidanou hodnotou. Strategie v oblasti výzkumu a inovací pro inteligentní specializaci, které je třeba vypracovat přednostně, by měly poskytnout důkazy o odvětvích služeb s nejvyšším potenciálem a o druhu opatření, která je nutno vypracovat.

Zajištění uskutečnění investic z fondů SSR v rámci tohoto tematického cíle vyžaduje splnění příslušných předběžných podmínek. Řízení a provádění by dále zlepšily tyto obecné aspekty:

- Provedení důkladné analýzy mezer na trhu s cílem určit finanční potřeby malých a středních podniků a stanovit oblasti financování, které nejsou dostatečně pokryty soukromými investicemi a v nichž existují jednoznačné důkazy o selhání trhu. Navržení vhodných finančních nástrojů pro mikropodniky a malé a střední podniky s přihlédnutím k vyspělosti podniků, jejich růstovému potenciálu, odvětvové specializaci a vystavení rizikům.
- Zajištění náležitého uplatňování politiky EU a vnitrostátní politiky v oblasti státních podpor. Zavedení centrálního registru státních podpor na vnitrostátní úrovni.
- Vypracování vnitrostátní strategie inteligentní specializace.

Opatření v rámci tohoto tematického cíle mohou případně přispět k příslušným intervencím v oblasti výzkumu a inovací, informačních a komunikačních technologií,

nízkouhlíkového hospodářství, životního prostředí a účinného využívání zdrojů a zaměstnanosti a mobility pracovních sil¹².

PRIORITA FINANCOVÁNÍ: ROZVOJ INFRASTRUKTURY PRO RŮST A KONKURENCESCHOPNOST

Cílů priority financování „**rozvoj infrastruktury pro růst a konkurenceschopnost**“ bude dosaženo především prostřednictvím tematického cíle „podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách“.

Tematický cíl: „Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách“

U tohoto tematického cíle je priorita financování převedena na následující priority a specifické cíle odrážející zvláštní výzvy pro danou zemi, jež mají být podporovány z fondů SSR:

1. Trvalá podpora pro dokončení sítě TEN-T, zejména hlavní sítě, přičemž vysokou prioritu má železniční síť, včetně napojení pražského letiště na vnitrostátní železniční systém. Tato priorita financování by měla zahrnovat rovněž investice do instalace vybavení evropského systému řízení železničního provozu ve všech koridorech hlavní sítě TEN-T.
2. Vybudování přeshraničních spojení s vysokou ekonomickou hodnotou, pokud jde o přepravu nákladu a cestujících (spojitost s nástrojem pro propojení Evropy).
3. Investice do udržitelné městské dopravy na podporu integrované a udržitelné strategie mobility v městských aglomeracích.
4. Vytvoření omezeného počtu interoperabilních logistických center. Výběr těchto center musí být založen na studiích proveditelnosti.

Zajištění uskutečnění investic z fondů SSR v rámci tohoto tematického cíle vyžaduje splnění příslušných předběžných podmínek. Řízení a provádění by mimoto zlepšily tyto obecné aspekty:

- Pro stanovení střednědobých priorit financování je zásadní včasné dokončení dlouhodobé strategie pro dopravu, společné iniciativy českých orgánů, útvarů Komise a iniciativy JASPERS.
- K zajištění dlouhodobého fungování a údržby dopravních sítí a udržitelnosti investic v rámci politiky soudržnosti je třeba vypracovat střednědobý až dlouhodobý finanční plán, včetně vnitrostátního plánu údržby. Pro provádění tohoto plánu údržby by měl být k dispozici minimální víceletý rozpočet, jenž by mohl zahrnovat zavedení inteligentního a udržitelného systému poplatků.
- Zajištění synergií s činnostmi financovanými v rámci nástroje pro propojení Evropy a přezkoumání možností využití finančních nástrojů k přilákání soukromých

¹² Tematické cíle č. 1, 2, 4, 6, 8 podle předlohy nařízení.

finančních prostředků pro výstavbu dopravní infrastruktury s cílem zmírnit zátěž veřejných financí.

Opatření v rámci tohoto tematického cíle mohou případně přispět k příslušným intervencím v oblasti životního prostředí a účinného využívání zdrojů¹³.

PRIORITA FINANCOVÁNÍ: RŮST ZALOŽENÝ NA LIDSKÉM KAPITÁLU A VĚTŠÍ ÚČAST NA TRHU PRÁCE

Cílů priority financování „**růst založený na lidském kapitálu a větší účast na trhu práce**“ bude dosaženo především prostřednictvím tematických cílů „podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil“, „podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě“ a „investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení“.

Tematický cíl: „Podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil“

Hlavní cíl strategie Evropa 2020	Současná situace (2011)	Národní cíl do roku 2020 stanovený v NPR
Zaměstnáno má být 75 % osob ve věku 20 až 64 let	70,9 %	Zaměstnáno má být 75 % osob ve věku 20 až 64 let
Doporučení pro danou zemi (č. 2): Přehodnotit plány s cílem umožnit dřívější odchod z trhu práce. Podporovat účinné zapojení mladších pracovníků do plánovaného fondového systému v zájmu přiměřenější výše důchodů.		
Doporučení pro danou zemi (č. 3): Přijmout dodatečná opatření k významnému zlepšení přístupnosti cenově dostupné a kvalitní předškolní péče o děti.		
Doporučení pro danou zemi (č. 4): Posílit veřejné služby zaměstnanosti zvýšením kvality a efektivity odborné přípravy, pomoci při hledání zaměstnání a individualizovaných služeb, včetně externě zajišťovaných služeb.		

U tohoto tematického cíle je priorita financování převedena na následující investiční priority / klíčové oblasti a specifické cíle odrážející zvláštní výzvy pro danou zemi, jež mají být podporovány z fondů SSR:

1. Přístup k zaměstnání pro uchazeče o zaměstnání a neaktivní osoby, včetně místních iniciativ na pomoc zaměstnanosti a podpory mobility pracovních sil
 - Zvýšení účasti na trhu práce, zejména u zranitelných skupin, jako jsou ženy s malými dětmi, starší pracovníci, mladí lidé, osoby s nízkou kvalifikací, dlouhodobě nezaměstnaní, Romové, osoby se zdravotním postižením.
 - Zajištění rychlejšího a úspěšnějšího přechodu ze školy do zaměstnání prostřednictvím cílených aktivních opatření na trhu práce a podporou při zakládání nových podniků mladými lidmi. Zvýšení vhodné profesní přípravy na pracovišti (učňovská praxe, stáže), zavedení vzdělávacích programů, které jsou zaměřeny na

¹³ Tematický cíl č. 6 podle předlohy nařízení.

praxi a konkrétní povolání. Rozvoj poradenství pro volbu povolání na školách a podpora podnikání u mladých lidí.

- Zajištění rovných příležitostí na trhu práce a sladění pracovního a soukromého života mužů a žen všech věkových kategorií. Lepší zajišťování finančně udržitelné a cenově dostupné kvalitní péče o děti a služeb dlouhodobé péče o starší osoby s cílem přivést na trh práce více žen. Odstranění rozdílů mezi ženami a muži, pokud jde o zaměstnanost a odměňování.
- Podpora flexibilních forem pracovní doby. Zvýšení účasti dospělých osob na celoživotním učení (zejména u dospělých osob s nízkou kvalifikací a znevýhodněných dospělých osob).
- Rozvoj a podpora inovativních forem organizace práce, které jsou příznivé pro starší osoby, s cílem udržet starší pracovníky déle v zaměstnání. Zavedení vhodných pobídek s cílem zamezit předčasnému odchodu do důchodu, zvýšit míru zaměstnanosti starších pracovníků a podporovat aktivní a zdravé stárnutí spolu s dlouhodobými politikami podniků v oblasti lidských zdrojů, které zohledňují potřeby starších pracovníků na trhu práce.

2. Modernizace a posílení institucí trhu práce

- Zvýšení kvality a efektivnosti veřejných služeb zaměstnanosti. Zaměření se na odbornou přípravu, pomoc při hledání zaměstnání a individualizované služby. Spojení financování programů s jejich výsledky.
- Uplatňování opatření zaměřených na účinné hledání zaměstnání, která jsou náležitě přizpůsobena individuálním potřebám uchazečů o zaměstnání a reagují na problémy trhu práce. Zvýšení účinnosti aktivních politik na trhu práce z hlediska zaměstnávání zranitelných skupin.
- Zvýšení účinnosti a lepší zaměření intervencí v rámci aktivních politik na trhu práce. Rozvoj systematického hodnocení účinnosti opatření veřejných služeb zaměstnanosti a aktivních politik na trhu práce. Rozvoj systému trvalého plánování trhu práce.

3. Podpora diverzifikace pracovních míst v odvětví zemědělství a akvakultury

- Podpora zakládání podniků a podpůrných služeb pro podnikání mimo zemědělství ve venkovských oblastech. Strategická orientace místního rozvoje se zapojením místních komunit na adaptaci a inovace v zemědělství a akvakultuře.

Opatření v rámci tohoto tematického cíle mohou případně přispět k příslušným intervencím v oblasti výzkumu, inovací, konkurenceschopnosti, malých a středních podniků, sociálního začleňování, boje proti chudobě a institucionální a správní kapacity¹⁴.

Tematický cíl: „Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě“

Hlavní cíl strategie Evropa 2020

Současná situace

Národní cíl do

¹⁴ Tematické cíle č. 1, 3, 9, 10 podle předlohy nařízení.

		roku 2020 stanovený v NPR
Snížení počtu osob žijících v chudobě nebo ohrožených chudobou či sociálním vyloučením nejméně o 20 milionů	15,3 % celkového počtu obyvatel (2011)	Zachovat počet osob ohrožených chudobou, materiální deprivací či žijících v domácnosti, jejíž členové nemají zaměstnání, v roce 2020 na úrovni z roku 2008

U tohoto tematického cíle je priorita financování převedena na následující investiční priority a specifické cíle odrážející zvláštní výzvy pro danou zemi, jež mají být podporovány z fondů SSR:

1. Začleňování marginalizovaných skupin obyvatel, například Romů

- Podpora individualizovaných služeb a poradenství poskytovaného úřady práce a zvláštní podpůrná opatření pro uchazeče o zaměstnání z řad Romů a zvýšení nabídky sociální terénní práce a zdravotních asistentů v znevýhodněných lokalitách.
- Posílení podpory pro sociálně vyloučené lokality za účelem jejich následného odstranění prostřednictvím systémových integračních opatření.
- Odstranění segregace ve vzdělávání, podpora kvalitního předškolního vzdělávání. Podpora vzdělávání pro všechny k zvýšení počtu romských žáků v běžném vzdělávání. Zajištění úspěšného přechodu ze školy do zaměstnání.

2. Zlepšení přístupu k cenově dostupným, udržitelným a vysoce kvalitním službám, včetně zdravotní péče a sociálních služeb obecného zájmu

- Podpora přístupu k cenově dostupným, udržitelným a vysoce kvalitním sociálním službám a zdravotní péči. Podpora prevence, včetně prostřednictvím cílených opatření zaměřených na obzvláště zranitelné skupiny, jako jsou Romové, uživatelé návykových látek a alkoholu či osoby závislé na návykových látkách a alkoholu (zejména mezi mladými lidmi mladšími 18 let).
- Další rozvoj služeb dlouhodobé péče a propojení sociální a zdravotní péče.
- Zaměření se na předškolní vzdělávání a pečovatelské služby (zvýšením nabídky a zajištěním kvality), včetně integrovaných přístupů spojujících péči o děti, vzdělávání, zdraví a podporu ze strany rodičů, s obzvláštním zaměřením se na prevenci umístování dětí do ústavní péče.
- Podpora při přechodu z ústavní péče ke komunitním službám péče o děti, osoby se zdravotním postižením nebo s duševními poruchami a starší osoby.

3. Zlepšení kvality života ve venkovských osadách a zvýšení jejich přitažlivosti

- Zlepšení drobné infrastruktury a přístupu k místním základním službám ve venkovských oblastech jako předpoklad jejich hospodářského rozvoje a udržení obyvatelstva prostřednictvím místního rozvoje se zapojením místních komunit (na základě zkušeností s iniciativou LEADER).

Opatření v rámci tohoto tematického cíle mohou případně přispět k příslušným intervencím v oblasti zaměstnanosti a mobility pracovních sil, vzdělávání, dovedností a celoživotního učení¹⁵.

Tematický cíl: „Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení“

Hlavní cíl strategie Evropa 2020	Současná situace (2011)	Národní cíl do roku 2020 stanovený v NPR
Snížení podílu dětí, které předčasně ukončují školní docházku, na méně než 10 %	4,9 %	Maximální míra předčasného ukončení školní docházky ve výši 5,5 %
Nejméně 40 % obyvatel ve věku od 30 do 34 let by mělo mít ukončené terciární vzdělání	23,8 %	32 %
Doporučení pro danou zemi (č. 6): Přijmout potřebné právní předpisy s cílem zavést transparentní a jednoznačně stanovený systém hodnocení kvality vysokoškolského vzdělávání a výzkumných institucí. Zajistit, aby bylo financování udržitelné a aby bylo spojeno s výsledkem hodnocení kvality. V povinném vzdělávání zavést rámec hodnocení orientovaný na zlepšení.		

U tohoto tematického cíle je priorita financování převedena na následující investiční priority a specifické cíle odrážející zvláštní výzvy pro danou zemi, jež mají být podporovány z fondů SSR:

- Zlepšování kvality, účinnosti a otevřenosti terciárního a rovnocenného vzdělávání, aby se zvýšila účast a úroveň dosaženého vzdělání
 - Podpora rozvoje důsledného interního a externího hodnocení kvality vysokoškolského vzdělávání a výzkumných institucí.
 - Zajištění rovného přístupu znevýhodněných skupin k vysokoškolskému vzdělávání.
 - Zvýšení rozmanitosti způsobů studia (např. částečné, distanční a modulární vzdělávání, další vzdělávání pro dospělé, kteří se vrací do škol, a pro ostatní již na trhu práce).
 - Zajištění vysoce kvalitních kurzů pro studenty z řad dospělých s náležitou metodikou orientovanou na výsledky, které se co nejvíce blíží potřebám trhu práce.
 - Podpora rozvoje kvality vysokoškolského vzdělávání zvýšením kvality zaměstnanců a výuky.
 - Podpora inovací ve vysokoškolském vzdělávání prostřednictvím interaktivnějšího učebního prostředí a posílení strategické spolupráce mezi vysokoškolskými institucemi a podniky.

¹⁵ Tematické cíle č. 8 a 10 podle předlohy nařízení.

2. Omezování předčasného ukončování školní docházky a podpora rovného přístupu ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

- Zavedení rámce pro hodnocení orientovaného na zlepšení v povinném vzdělávání s cílem zaměřit se přímočařeji na kvalitu učení a výuky a jejich vztah k výsledkům studentů.
- Zlepšení rovnosti v povinném vzdělávání zajištěním rovného přístupu k vysoce kvalitnímu předškolnímu (je zapotřebí větší nabídka), základnímu a nižšímu sekundárnímu vzdělávání a poskytování podpory slabším žákům.
- Zvýšení kvality povinného vzdělávání a úrovně klíčových kompetencí žáků, včetně v oblasti čtení, matematiky a přírodovědných znalostí, zavedením rámce pro sledování a hodnocení orientovaného na zlepšení na klíčových úrovních: systém, škola, učitelé a žáci.
- Zvýšení relevantnosti odborného vzdělávání a přípravy pro trh práce a spolupráce mezi odbornými školami a podniky. Zlepšení služeb v oblasti profesního poradenství.
- Usnadnění přechodu mladých lidí z odborného vzdělávání a přípravy a všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání na trh práce a zavedení flexibilních přechodů mezi jednotlivými segmenty vzdělávání.
- Zlepšení odborné přípravy budoucích učitelů a vzdělávání učitelů při zaměstnání, navázání na silné stránky a vlohy jednotlivých učitelů.

Při provádění opatření v rámci tohoto specifického cíle je třeba vzít v úvahu zvláštní situaci venkovských oblastí.

Opatření v rámci tohoto tematického cíle mohou případně přispět k příslušným intervencím v oblasti výzkumu, inovací, konkurenceschopnosti, malých a středních podniků, zaměstnanosti a mobility pracovních sil, sociálního začleňování a boje proti chudobě¹⁶.

PRIORITA FINANCOVÁNÍ: HOSPODÁŘSTVÍ ÚČINNĚ VYUŽÍVAJÍCÍ ZDROJE, KTERÉ JE ŠETRNÉ K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ

Cílů priority financování „**hospodářství účinně využívající zdroje, které je šetrné k životnímu prostředí**“ bude dosaženo především prostřednictvím tematických cílů „podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích“, „ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů“ a „podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik“.

Tematický cíl: „Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích“

Hlavní cíl strategie Evropa 2020	Současná situace	Národní cíl do roku 2020 stanovený v NPR
----------------------------------	------------------	--

¹⁶ Tematické cíle č. 1, 3, 8, 9 podle předlohy nařízení.

Snížení emisí skleníkových plynů o 20 % oproti úrovním roku 1990	-7 % (odhady pro rok 2020 v porovnání s rokem 2005) ¹⁷ -2 % (emise z roku 2010 v porovnání s rokem 2005) ⁵	+9 % (národní nezávazný cíl pro odvětví mimo systém obchodování s emisemi v porovnání s rokem 2005)
Zvýšení energetické účinnosti o 20 %	531,943 kgoe / 1000 EUR (2010)	Významně přispět k orientačnímu cíli ve výši 20 %, který byl stanoven na úrovni EU; přijmout další opatření k zlepšení kvality životního prostředí
20 % energie z obnovitelných zdrojů	9,35 % (2010)	13 %

U tohoto tematického cíle je prioritou financování převedena na následující priority a specifické cíle odrážející zvláštní výzvy pro danou zemi, jež mají být podporovány z fondů SSR:

- **Energetická účinnost průmyslu** (mimo systém obchodování s emisemi) by se měla zvýšit prostřednictvím modernizace, restrukturalizace a úsporných opatření, která jsou v odvětví zavedena. To se vztahuje rovněž na odvětví energetiky (snížení energetických ztrát prostřednictvím modernizace zařízení pro výrobu, distribuci a přeměnu energie). Významného zvýšení účinnosti lze dosáhnout rovněž zvýšením účinnosti místních zařízení pro dálkové vytápění, zvýšením účinnosti sítí pro rozvod tepla a podporou energetické účinnosti v odvětví zemědělství a akvakultury, zejména zaváděním nízkouhlíkových technologií a řešení. Vhodné postupy zemědělského a lesního hospodářství mohou pomoci při snižování emisí skleníkových plynů a zvýšení ukládání uhlíku.
- Snižování energetické náročnosti budov (nových i stávajících) zvýšením jejich energetické účinnosti a využíváním obnovitelných zdrojů energie by se mělo zaměřit na projekty překračující nákladově optimální úroveň (budovy s téměř nulovou spotřebou energie), které by mohly jít příkladem, počínaje veřejnými budovami. Projekty by se měly zaměřit na systematickou renovaci, zahrnující izolaci budov společně se zvýšením účinnosti vytápění, větrání, kontrol a osvětlení.
- Vypracování integrovaných plánů rozvoje měst. Tyto plány by měly zohledňovat akční plány pro udržitelnou energetiku vypracované v rámci iniciativy Pakt starostů a primátorů.
- Město Praha by mělo vypracovat dlouhodobou integrovanou strategii energetické účinnosti, která je zaměřena na snižování emisí skleníkových plynů a současně podporuje nízkouhlíkové technologie a opatření v oblasti energetické účinnosti.
- Poskytování podpory pro dodávky a využívání obnovitelných zdrojů energie při výrobě elektrické energie, vytápění a chlazení a dopravě a podpora biohospodářství, včetně příslušných investic do infrastruktury a technologií pro energii

¹⁷ Na základě stávajících opatření. Zpráva Komise *Pokrok ke splnění cílů Kjótského protokolu (2012)*.

z obnovitelných zdrojů v souladu s českým národním akčním plánem pro energii z obnovitelných zdrojů.

- Opatření zaměřená na snižování emisí oxidu dusného a metanu pocházejících ze zemědělství, podpora udržitelného hospodaření s půdou ke zlepšení ukládání uhlíku v zemědělství a lesnictví.
- Podpora dalšího rozvoje distribučních sítí nízkonapěťové elektrické energie, včetně zavádění inteligentních elektroměrů, by významně přispěla k zvýšení energetické účinnosti české ekonomiky a rovněž by umožnila větší využívání decentralizovaných forem energie z obnovitelných zdrojů.

Zajištění uskutečnění investic z fondů SSR v rámci tohoto tematického cíle vyžaduje splnění příslušných předběžných podmínek. Řízení a provádění by mimoto zlepšily tyto obecné aspekty:

- Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství představuje průřezový cíl, který je nutno sledovat ve všech hospodářských odvětvích a začlenit do všech příslušných politik, zejména výzkumu a vývoje, informačních a komunikačních technologií, rozvoje podnikání, dopravy, životního prostředí, zemědělství a lesnictví.
- Zvláštní pozornost je nutno věnovat **rozvoji a zavádění nových mechanismů financování**, které se zabývají problémy souvisejícími s počátečními investicemi a překážkami v jednání, jako je uzavírání smluv o energetických službách (zejména v sektoru veřejných budov) a finanční nástroje (v sektoru bydlení), které navyšují financování EU o soukromé finance.
- Je třeba zavést náležitý systém pro sledování výsledků, pokud jde o úspory energie / energii vyrobenou z obnovitelných zdrojů.
- Česká republika by měla zlepšit své rámcové podmínky pro využívání **obnovitelných zdrojů energie tím, že zamezí zpětným změnám systémů podpory**. Mimoto je třeba zcela zrušit moratorium na připojování nových (kolísavých) obnovitelných zdrojů energie, které bylo zavedeno v roce 2010¹⁸.
- Jako paralelní činnosti k základním činnostem v ostatních investičních oblastech v rámci dohody o partnerství by měly být podporovány rovněž investice do energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie (např. projekty v oblasti výzkumu a technologického rozvoje zaměřené na energetickou účinnost a technologie výroby energie z obnovitelných zdrojů, podpora podnikání, která je poskytována společně s zabývajícími se energetickou účinností a výrobou energie z obnovitelných zdrojů).

Opatření v rámci tohoto tematického cíle mohou případně přispět k příslušným intervencím v oblasti výzkumu a inovací, konkurenceschopnosti, životního prostředí a účinného využívání zdrojů a dopravy¹⁹.

¹⁸ Za tímto účelem musí Česká republika urychleně vypracovat plán týkající se potřeby posílení sítě, aby bylo možné využít dodatečnou elektřinu z obnovitelných zdrojů. Je rovněž třeba přizpůsobit regulační, legislativní a správní rámec s cílem významně urychlit provádění posílení sítě (plánování a výstavba).

¹⁹ Tematické cíle č. 1, 3, 6, 7 podle předlohy nařízení.

Tematický cíl: „Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik“

U tohoto tematického cíle je priorita financování převedena na následující priority a specifické cíle odrážející zvláštní výzvy pro danou zemi, jež mají být podporovány z fondů SSR:

- Provádění a sledování **vnitrostátní strategie pro přizpůsobení se změně klimatu**.
- Pokud jde o **řízení povodňových rizik**, je třeba upřednostnit projekty, které se zaměřují na přirozené zpomalení odtoku vody a zvýšení schopnosti zadržet vodu (např. obnova zátopových oblastí a mokřadů) a modernizaci stávající infrastruktury. Je nezbytné udržovat dobrý technický stav rybníků, které se ve vodním hospodářství využívají jako retenční nádrže k absorpci extrémního přítoku vody při záplavách.
- Investice do vodního hospodářství by mohly zahrnovat rovněž opatření k výstavbě, rozšíření nebo přestavbě systémů pro jímání, vypouštění a úpravu dešťových srážek a tajícího sněhu, což by zmírnilo klimatické účinky v městských oblastech.
- Opatření na podporu **udržitelného a účinného hospodaření s vodou a půdou** v zemědělství, lesnictví a akvakultuře.

Provedení investic z fondů SSR v rámci tohoto tematického cíle vyžaduje splnění příslušných předběžných podmínek. Řízení a provádění by mimoto zlepšily tyto obecné aspekty:

- Opatření podporovaná v rámci dohody o partnerství by měla být navržena tak, aby zajišťovala soudržnost, doplňkovost a součinnost s opatřeními v oblasti klimatu podporovanými z fondů SSR a rovněž ostatními vnitrostátními nástroji a nástroji EU, jako je program Horizont 2020 a LIFE 2014–2020. Ve všech příslušných politikách a programech je třeba systematicky provádět ověřování slučitelnosti s politikou v oblasti změny klimatu.
- Investice do řízení povodňových rizik by se měly uskutečnit v rámci tří vnitrostátních plánů pro mezinárodní povodí Odry, Labe a Dunaje a plánů správy osmi vnitrostátních povodí. Měly by zamezit rovněž přeshraničním vedlejším účinkům prostřednictvím spolupráce mezi regiony a sousedními členskými státy s využitím strategie EU pro Podunají a Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje (ICPDR).

Opatření v rámci tohoto tematického cíle mohou případně přispět k příslušným intervencím v oblasti životního prostředí a účinného využívání zdrojů²⁰.

Tematický cíl: „Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů“

U tohoto tematického cíle je priorita financování převedena na následující priority a specifické cíle odrážející zvláštní výzvy pro danou zemi, jež mají být podporovány z fondů SSR:

²⁰ Tematický cíl č. 6 podle předlohy nařízení.

- Investice do **nakládání s pevnými odpady** v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady. Investice by měly být v souladu s plány pro nakládání s odpady a měly by zohledňovat cíle v oblasti odpadů stanovené do roku 2020.
- Investice do **opatření k snižování znečištění ovzduší** na základě vnitrostátní strategie o znečišťování ovzduší. Zvláštní pozornost by se měla věnovat investicím, které se zaměřují na lepší a ekologičtější systémy veřejné dopravy, režimy pobídek pro čistší dopravu a podporu alternativních forem dopravy a snižování emisí ze systémů dálkového vytápění.
- Pokračující investice do **kanalizační infrastruktury a infrastruktury pro pitnou vodu** na základě **náležitě analýzy vnitrostátních potřeb**.
- **Účinnější využívání vody**, včetně v odvětví zemědělství a akvakultury, a zlepšení kvality vody a půdy, a tudíž přispění k ochraně půdy.
- Podpora **obnovy znečištěných a kontaminovaných lokalit**. Obnova znečištěných lokalit nebo krajiny poškozené lidskou činností by měla být financována z veřejných prostředků pouze tehdy, není-li znečišťovatel, který je odpovědný za kontaminaci nebo poškození lokality, znám nebo jej nelze přimět k tomu, aby nesl s tím spojené náklady.
- **Ochrana a obnova biologické rozmanitosti a přírodní krajiny**, udržitelné řízení ekosystémů v oblastech s vysokou přírodní hodnotou jako nedílná součást plánů rozvoje venkova a plánů spojených s akvakulturou a udržitelného lesního hospodářství.
- Účinnější využívání zdrojů a podpora udržitelného využívání surovin. Větší informovanost spotřebitelů o produktech rybolovu a akvakultury získaných z udržitelných zdrojů, které jsou šetrné k životnímu prostředí.
- Posílení řízení a budování kapacit příslušných českých orgánů a jiných zúčastněných stran.

Provedení investic z fondů SSR v rámci tohoto tematického cíle vyžaduje splnění příslušných předběžných podmínek. Řízení a provádění by mimoto zlepšily tyto obecné aspekty:

- Hierarchie způsobů nakládání s odpady podle rámcové směrnice o odpadech a cíle v oblasti odpadů do roku 2020 by měly představovat hlavní kritéria pro stanovení priorit budoucích investic v této oblasti. Kromě investic do infrastruktury bude třeba do českého právního systému zavést regulační mechanismy, které zajišťují synergické účinky při dosahování výše uvedených cílů, a rovněž náležité pobídky.
- Co se týká čištění odpadních vod, je zapotřebí, aby české orgány provedly analýzu potřeb s cílem určit přesný počet obcí s více než 2 tisíci ekvivalentních obyvatel a to, nakolik je nutné další spolufinancování z EFRR/FS. Přechnodné období pro Českou republiku stanovené ve směrnici 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod skončilo v roce 2010.
- Co se týká budoucího spolufinancování infrastruktur pro pitnou vodu i kanalizačních infrastruktur z EFRR/FS, je nezbytné, aby byl do ledna 2014 zaveden vnitrostátní

právní rámec pro hospodaření s vodou, včetně nezávislého regulačního orgánu. Pokud tomu tak nebude, musí s ohledem na veškeré investice do infrastruktury v této oblasti zůstat v platnosti zásady „dohody o vodě“ pro období 2007–2013.

- Je třeba schválit vnitrostátní „strategii o znečišťování ovzduší“. Tato strategie by měla být v souladu s integrovanými programy zlepšování kvality ovzduší vypracovanými pro vymezené oblasti a aglomerace.
- Fondy SSR, které financují síť NATURA 2000, by měly být v souladu s akčním rámcem stanovujícím priority.
- Zajištění účinného využívání zdrojů v této oblasti v souladu s „plánem pro Evropu účinněji využívající zdroje“.

Opatření v rámci tohoto tematického cíle mohou případně přispět k příslušným intervencím v oblasti přizpůsobení se změně klimatu, konkurenceschopnosti, malých a středních podniků a výzkumu a inovací²¹.

PRIORITA FINANCOVÁNÍ: MODERNÍ A PROFESIONÁLNÍ SPRÁVA

Cílů priority financování „**moderní a profesionální správa**“ bude dosaženo především prostřednictvím tematických cílů „posilování institucionální kapacity a účinné veřejné správy“ a „zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím, jejich využití a kvality“.

Tematický cíl: „Posilování institucionální kapacity a účinné veřejné správy“

Doporučení pro danou zemi (č. 5): K zlepšení stability a účinnosti veřejné správy a zabránění nesrovnalostem rychle přijmout a zavést zákon o veřejné službě. Zajistit náležité uplatňování nového zákona o veřejných zakázkách. Zabývat se problémem anonymního držení akcií. Zajistit náležité provádění fondů EU a zvýšit boj proti korupci.

U tohoto tematického cíle je priorita financování převedena na následující priority a specifické cíle odrážející zvláštní výzvy pro danou zemi, jež mají být podporovány z fondů SSR:

1. Investice do institucionální kapacity a výkonnosti veřejné správy a veřejných služeb za účelem reform, zlepšování právní úpravy a řádné správy:
 - Podpora podnikatelského prostředí, které přispívá k růstu.
 - Posílení institucionální a správní kapacity na všech úrovních. Boj proti korupci. Zavedení potřebných reform k zajištění lepších právních předpisů a řádné správy, synergií mezi politikami a účinného řízení veřejných politik, transparentnosti, bezúhonnosti a odpovědnosti ve veřejné správě a vynakládání veřejných finančních prostředků. Rozvoj a provádění účinných strategií týkajících se lidských zdrojů

²¹ Tematické cíle č. 1, 3 a 5 podle předlohy nařízení.

a politik v oblasti veřejné správy s cílem zvýšit kvalitu poskytovaných veřejných služeb.

- Modernizace organizace soudů a rozvoj řízení lidských zdrojů, samosprávy a transparentnosti soudnictví. Zvýšení efektivity a kvality občanskoprávních řízení, včetně písemného řízení, řízení o drobných nárocích, insolvenčního řízení a výkonu rozhodnutí, a podpora výměny souvisejících osvědčených postupů, prosazování mediace a jiných alternativních forem řešení sporů.
- Zvýšení účinnosti daňové správy rozvojem cílených strategií pro výběr daní na základě posouzení rizik, využívání předvyplněných daňových formulářů a dalších zlepšení, která zkracují dobu potřebnou pro odvod daní a pomáhají bojovat proti daňovým únikům.

Provedení investic z fondů SSR v rámci tohoto tematického cíle vyžaduje splnění příslušných předběžných podmínek. Řízení a provádění by mimoto zlepšily tyto obecné aspekty:

- Účinné a účelné provádění vnitrostátní protikorupční strategie. Případně je třeba navázat na zprávu EU o boji proti korupci, která má být zveřejněna v roce 2013.
- Vypracování, přijetí a zavedení zákona o veřejné službě, který odpovídá evropským normám veřejné správy, zajišťuje transparentní výběr profesionálních státních úředníků a chrání jejich nezávislost.
- Správné a účinné uplatňování ustanovení zákona o veřejných zakázkách, který byl přijat v dubnu 2011.
- Provedení směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí do českého právního systému a její náležitě uplatňování s cílem provést budoucí investice do infrastruktury způsobem, který nepoškodí životní prostředí, a umožnit dotčeným obyvatelům, aby během veřejných konzultací vyjádřili svůj názor. Zjednodušení rozhodovacích postupů ve věci územního plánování a vydávání stavebního povolení s cílem zamezit v novém programovém období prodlevám.
- Provedení podrobné analýzy postupů a lidských zdrojů pro celou strukturu provádění fondů SSR, zjištění potřebného počtu pracovníků a určení překážek v programovém období 2014–2020. Uplatňování pravidel týkajících se externího zadávání správních úkolů v souladu se zásadami řádného finančního řízení.

Tematický cíl: „Zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím, jejich využití a kvality“

U tohoto tematického cíle je priorita financování převedena na následující priority a specifické cíle odrážející zvláštní výzvy pro danou zemi, jež mají být podporovány z fondů SSR:

1. Rozvoj a uplatňování služeb elektronické veřejné správy v souladu s vnitrostátní strategií inteligentní správy. Podpora rozvoje soudržné struktury elektronické veřejné správy s cílem zajistit, aby se v institucích využívaly všechny dostupné informace.

2. Rozvoj internetových nástrojů poskytujících malým a středním podnikům cílené informace a usnadňujících regulační postupy, zejména v oblasti zadávání veřejných zakázek, pracovního práva, sociálního zabezpečení, zdanění a normalizace. V této oblasti je k dosažení cíle stanoveného ve strategii Evropa 2020 zapotřebí přijmout další opatření, zejména snížení administrativní zátěže v porovnání s rokem 2005 o 30 %.

Provedení investic z fondů SSR v rámci tohoto tematického cíle vyžaduje splnění příslušných předběžných podmínek. Řízení a provádění by mimoto zlepšily tyto obecné aspekty:

- Zajištění synergií mezi činnostmi podporovanými z fondů SSR a vnitrostátně financovanými opatřeními v rámci strategie inteligentní správy.

Opatření v rámci tohoto tematického cíle mohou případně přispět k příslušným intervencím v oblasti informačních a komunikačních technologií, konkurenceschopnosti a malých a středních podniků²².

SPRÁVNÍ OPATŘENÍ

Obecné hodnocení správních kapacit

Různé cíle pomoci z fondů SSR se týkají velmi rozdílných kategorií příjemců, kteří mají odlišné institucionální, technické nebo finanční kapacity. Kvalita správních kapacity příjemců do značné míry určuje kvalitu přípravy a provádění projektů a případnou úspěšnost politiky.

České orgány by se proto měly zaměřit na zavedení řídicího a kontrolního systému, který reaguje na skutečné potřeby všech příjemců. Pro žadatele a příjemce by měly být k dispozici vhodné nástroje, které by jim napomáhaly v průběhu celého projektového cyklu. Požadavky vztahující se na žádosti/financování by měly být omezeny na základní prvky, které jsou nezbytné pro řádný výběr a provedení projektů, a jejich složitost by se měla snížit. To by mělo zabránit nadměrnému externímu zadávání vypracování žádostí o podporu ze strany žadatelů a příjemců. Co se týká EZFRV, platební agentura by měla být vyzvána, aby zajistila co největší součinnost mezi dvěma pilíři společné zemědělské politiky.

Je třeba posílit úlohu občanské společnosti jako partnera a její spolupráci s vládními orgány.

České orgány by měly vycházet z pozitivních opatření v oblasti správních kapacit přijatých ve stávajícím období (katalog pracovních míst; harmonizace odměn/bonusů, pravidla pro výběr zaměstnanců) a zařadit je do **zákona o veřejné službě**. Tento zákon by měl být v platnosti na začátku prováděcího postupu pro období 2014–2020.

České orgány by rovněž měly pokračovat v aktivním provádění vnitrostátní **protikorupční** strategie, zejména opatření přímo či nepřímo spojených s prováděním fondů SSR. Tento postup by měl být podrobně monitorován a v příhodné době vyhodnocen.

²² Tematické cíle č. 2 a 3 podle předlohy nařízení.

Co se týká rozvoje venkova, Česká republika by měla zajistit účinnou a účelnou kontrolu životního prostředí a měla by být s to v předstihu potvrdit funkčnost svých kontrolních systémů.

Pokud jde o fondy SSR, Česká republika se vyzývá, aby uvážila, jak by bylo možno dále zlepšit zásady řádného finančního řízení pomocí zjednodušení, lepší koordinace fondů a programů, snížení správních nákladů a zátěže pro příjemce a v případě politiky soudržnosti širším využíváním možností projektu e-soudržnost.

Provádění projektů

Zjednodušení systému realizace by se mělo dosáhnout kritickou revizí stávající struktury programu, včetně všech orgánů zapojených do jeho provádění. Fondy SSR by se měly považovat za nástroj zaměřený na dosažení cílů strategie Evropa 2020 v České republice. Zjednodušení prováděcí struktury by mělo být souběžně doprovázeno zjednodušením správních postupů a požadavků na financování. Stávající systém realizace v České republice vztahující se na strukturální fondy, zejména způsob výběru projektů, je příliš složitý a příliš náročný na práci, než aby umožňoval účinné, účelné a bezproblémové provádění operačních programů. Kladnou roli by v tomto ohledu mohla sehrát podpora elektronické veřejné správy, zejména projektu e-soudržnost.

Je proto zásadní, aby prováděcí struktura zavedená pro období 2014–2020 byla upravena tak, aby byla funkčnější a transparentnější. Politický vliv na stávající řídicí a kontrolní systém je příliš silný a je třeba jej revidovat. Zjednodušení by mělo zahrnovat zvýšení transparentnosti všech fází projektového cyklu, zejména co se týká výběru projektů, zadávání veřejných zakázek a finančního řízení a kontroly. Je třeba náležitě formulovat transparentní kritéria výběru a jejich lepší orientaci na výsledek.

Minulé zkušenosti v České republice ukazují, že je třeba pokud možno zabránit umělému integrování množství různých priorit a opatření spadajících do odpovědnosti různých vnitrostátních a/nebo regionálních orgánů do určitého programu.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat lepšímu řízení **přeshraničních programů**. Je důležité, aby byly podmínky pro příjemce na obou stranách hranice (např. postupy při zadávání veřejných zakázek, dostupnost zálohových plateb) co nejjednodušší. Pokud to není možné, je nutné předvídat předem mezivládní postupy, které budou řešit otázky související s řízením programu, s cílem usnadnit budoucí provádění těchto programů.

S přihlédnutím k negativním zkušenostem s prodlevami při schvalování velkých projektů kvůli problémům se státní podporou a nesrovnalostem při zadávání veřejných zakázek v průběhu stávajícího programového období by měla být pro období 2014–2020 revidována úloha Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚHOS) a tato úloha by měla být transparentnější. Je třeba pečlivě sledovat uplatňování nového zákona o veřejných zakázkách, který je v platnosti od dubna 2012, zejména co se týká dopadu na využívání fondů SSR.

Veškeré financování by mělo být v souladu s pravidly EU pro státní podpory a mělo by být omezeno na nezbytné minimum. Financování by se mělo zabývat skutečným selháním trhu a je třeba co nejvíce omezit narušení hospodářské soutěže.

Administrativní zátěž

Je třeba posílit kapacitu místních a obecních úřadů a orgánů pro přípravu a rozvoj projektů. Tato kapacita by měla být posílena zejména v oblasti rozvoje měst, regionálního územního rozvoje a přípravy projektů.

Administrativní zátěž u příjemců i pracovní zátěž dotčených orgánů by mělo snížit lepší využívání elektronických systémů v rámci zásad **e-soudržnosti** (kompletní elektronická komunikace mezi příjemci a orgány, zásada kódování „jen jednou“, lepší využívání elektronického podpisu, sdílení dokumentů obecného zájmu v systémech elektronického uchovávání, interoperabilita systémů).

Další opatření, kterými by se měly české orgány zabývat, by měla zahrnovat **zjednodušení finančního řízení** (optimalizace využívání modelů plateb *ex-ante/ex-post*, zkrácení lhůty pro platby příjemcům, zjednodušená a harmonizovaná pravidla způsobilosti napříč fondy a větší využívání zjednodušených modelů nákladů). Zjednodušené modely nákladů by mohly být realizovány zavedením standardních jednotkových nákladů, jednorázových částek a paušálních plateb.

V porovnání se stávajícím obdobím by měl být nový elektronický systém monitorování strukturálních fondů komplexní (měl by zahrnovat všechny řídicí orgány), zjednodušený (dvě úrovně místo tří) a měl by zajišťovat úplnou výměnu údajů mezi příjemci a orgány odpovědnými za řízení a kontrolu programů.

Partnerství

Zásada partnerství je v České republice uplatňována spíše formálně. Zapojení partnerů do monitorovacího výboru je příliš často vnímáno jako „povinnost podle nařízení“, aniž by byl jejich názor brán dostatečně v potaz. V průběhu příštího programového období by mělo být zajištěno vyváženější složení monitorovacího výboru programu a je třeba uvážit, jak výbor přeměnit na aktivní platformu pro diskusi o všech otázkách spojených s účinným a účelným prováděním programu, včetně přezkoumání dosažených hodnot výstupů, ukazatelů výsledků a zjištění hodnocení. V této souvislosti by měla být přezkoumána prováděcí opatření, jako je zřízení společných monitorovacích výborů pro fondy SSR a koordinovaná kritéria výběru.

Ve stávajícím programovém období se na řízení a správě celkových národních strategických referenčních rámců podílí přibližně 2 300 zaměstnanců. Je třeba zajistit účinné využívání lidských zdrojů. Pro příští programové období se navrhuje provést hodnocení potřeb v oblasti lidských zdrojů *ex ante* s cílem stanovit obecný rámec správních kapacit pro účinné a účelné provádění dohody o partnerství.

Monitorování a hodnocení

Systém monitorování a hodnocení je třeba přizpůsobit požadavkům nových nařízení (zejména výkonnostní rámec a orientace na výsledek). Opatření v této oblasti by měla zahrnovat:

- rozšíření informačního systému pro EFRR a ESF a rozvoj informačního systému pro EZFRV umožňujícího elektronické podávání žádostí o podporu;
- nezbytná ujednání s národním statistickým úřadem o lepším a rychlejším sběru údajů pro řízení fondů orientované na výsledek;
- harmonizovanější využívání ukazatelů umožňující porovnávat údaje a výkon mezi jednotlivými programy;
- zlepšení navazujícího systému doporučení vyplývajících z hodnotících studií s cílem umožnit jejich účelné provedení.